

HRVATSKI VOJNIK

Broj 12. Godina I. 17. prosinca 2004. www.hrvatski-vojn timer.hr

CIJENA 7 KN

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • JPY 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Obilježena 13. godišnjica
HRZ-a i PZO-a

NORFOLK

JFK se vratio kući

Nakon uspješnog borbenog djelovanja u području Perzijskog zaljeva, od početka iračkog rata, američki klasični nosač aviona John F. Kennedy 13. se prosinca vratio u svoju matičnu luku Mayport. Djelujući na čelu svoje udarne grupe, nosač i njegova posada davali su potporu operacijama Iraq Freedom, Enduring Freedom i borbi protiv globalnog terorizma. Netom prije povratka, dana je i zračna potpora kopnenim trupama u savezničkim operacijama u Falluji.

PEKING

Kina i Rusija planiraju zajedničku vježbu

Tijekom posjeta ruskog ministra obrane Sergeja Ivanova NR Kini, objavljeno je da će dvije velesile slijedeće godine održati svoju prvu zajedničku vojnu vježbu. Iako detalji o vježbi nisu objavljeni, Ivanov i njegov kineski kolega general Cao Gangchuan složili su se da će vježba imati "znatan" i "dalekosežan" utjecaj na odnose dviju zemalja i njihovih vojski. Inače, povod posjeta ruskog ministra bila je rasprava o zajedničkoj borbi protiv međunarodnog terorizma.

TIRANA

Uhićeni prijevoznici Strela

U blizini mjesta Fushe Preze, oko 20 km sjeverno od albanskog glavnog grada Tirane, 13. su prosinca uhićene četiri osobe koje su iz Crne Gore u kamionu pokušale prevesti tri projektila zemlja-zrak tipa Strela M2, dometa oko četiri kilometra,

podrijetlom iz bivše Jugoslavije. Kako glase prva policijska priopćenja, izgleda da je Albanija bila samo tranzitno područje i da su projektili namijenjeni za prijevoz u Makedoniju. Četvorica prijevoznika optuženi su za ilegalni transport oružja.

LONDON

RAF smanjuje broj djelatnika

Britanski ministar oružanih snaga Adam Ingram objavio je detalje plana smanjivanja broja osoblja u Kraljevskom ratnom zrakoplovstvu (RAF). U odnosu na sadašnjih 48 900, do 2008. u RAF-u će ostati oko 8000 ljudi manje.

U sklopu strategije, u slijedeće tri godine bit će unovačeno 6000 novih pripadnika umjesto 10 000 što je uobičajeno u takvom razdoblju. Ukupno 2750 osoba napustit će posao do ožujka 2006., a u dvije preostale godine njih 2300. U slučajevima gdje će to biti moguće, programom izdvajanja bit će obuhvaćeni djelatnici koji se jave dobrovoljno. "Uvođenjem novih tehnologija i načina rada RAF može postići veće efekte s manjim brojem osoblja" - izjavio je Ingram dodavši da su u ministarstvu "svjesni da ovaj plan neki mogu dočekati sa zabrinutošću, ali da je bitno da sve osoblje ima jasan uvid u svoju budućnost i da će nastaviti raditi s njima na otklanjanju svih nedoumica".

JERUZALEM

Izvoz i privatizacija

Prema posljednjim statistikama izraelskog ministarstva obrane, domaće tvrtke koje se bave obrambenom industrijom ove će godine izvesti proizvode u ukupnoj vrijednosti od oko 3 milijarde dolara.

Generalni direktor ministarstva Amos Yaron (na slici) je naglasio da ove brojke opet čine Izrael jednim od pet najvećih svjetskih izvoznika, ali i najavio da bi udio državnih tvrtki u ukupnoj proizvodnji trebao biti manji. Planira se da će se sa sadašnjih 65% u slijedećih pet godina smanjiti na 40%. Slijedeću godinu naznačio je kao godinu "privatizacije državnih tvrtki".

LONDON

Unovačen HMS Bulwark

U službu Kraljevske ratne mornarice 10. je prosinca stupio amfibijsko-desantni brod HMS Bulwark. Riječ je o drugom brodu ove klase (prvi je HMS Albion) koja povezuje inovativni dizajn s računalnim sustavima djelovanja koji su "posljednja riječ tehnike". Novo plovilo, koje je izgradila tvrtka BAE Systems u brodogradilištu u mjes-

tu Barrow-in-Furness teži 18 500 tona, dugačko je 176 metara s gazom od 25.6 metara, može prevoziti 700 putnika, a matična luka mu je Devonport.

TJEDNIK MINISTARSTVA OBRANE

**HRVATSKI
VOJNIK**

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vesna.pintaric@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici rubrika: Marija Alvir

(marija.alvir@morh.hr), Domagoj Vlahović

Novinari: Leida Parlov, Milenka Pervan Stipić,

Josipa Perica

Fotografi: Tomislav Brandt, Davor Kirin,

Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Redaktor: Danica Pajić

Lektor: Lidija Bogišić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Tajnica redakcije: Jasmina Augustić

tel: 4568-041;

fax: 4551-852

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisak:

AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31.

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojn timer.hr>E-mail: hvojn timer@morh.hrU članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2004.Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

brigadir Mladen Barković, zapovjednik Ratne škole "Ban Josip Jelačić"

Za relativno mala sredstva škola godišnje osigura školovanje maksimalno 14-orici visokih časnika. Njezinim završetkom oni su osposobljeni za najviše dužnosti u MORH-u i GS-u

Strana 4

Održana bilateralna vojna aktivnost u zračnom prostoru iznad sjevernog Jadrana

U zračnom prostoru iznad sjevernog Jadrana održana je bilateralna vojna aktivnost u kojoj su sudjelovale snage Vojnog zrakoplovstva Italije (AMI) i Hrvatskog ratnog zrakoplovstva.

Aktivnost se odvijala sredinom studenoga pod nazivom "Zajednička aktivnost zrakoplovne navigacije u zoni sjeverni Jadrani"

Strana 12

Obilježena 13. godišnjica HRZ-a i PZO-a

"Svima kojima je stalo do dobrobiti ove zemlje poručujem da uloga i značenje HRZ-a i PZO-a ne mogu i ne smiju biti zanemareni, a od vas zrakoplovaca očekujem da i dalje savjesnim i profesionalnim radom pridonosite jačanju i ugledu ove grane", kazao je predsjednik Stjepan Mesić u prigodi obilježavanja godišnjice

Strana 14

Virginia i poboljšana Ohio klasa podmornica u odrazu američke globalne pomorske strategije za XXI. stoljeće

Novom američkom nuklearnom napadnom podmornicom SSN - 774 Virginia i programom rekonstrukcije nuklearnih balističkih raketnih podmornica klase Ohio američka će mornarica biti sposobna skriveno skupljati informacije i zatim brzo i odlučno djelovati u širokom dijapazonu misija kako po svjetskim oceanima tako i u litoralnim područjima

Strana 22

Naslovnicu izradio Predrag BELUŠIĆ

brigadir Mladen Barković

Zapovjednik Ratne škole

"Ban Josip Jelačić"

- **povezati** vojni sustav izobrazbe sa civilnim
- **u školovanje uvesti** civile iz MORH-a i drugih državnih struktura
- **osigurati bolji smještaj** polaznika škole
- **pokrenuti izdavaštvo** za izobrazbu

Škola za najviše vojne dužnosti

Za relativno mala sredstva škola godišnje osigura školovanje maksimalno 14-orici visokih časnika. Njezinim završetkom oni su osposobljeni za najviše dužnosti u MORH-u i GS-u, što pridonosi našem predstavljanju u svijetu, a kroz međunarodnu suradnju i putem međunarodnih polaznika i ugledu Hrvatske vojske

Josipa PERICA
Sinio Davor KIRIN

Suština budućeg koncepta izobrazbe je izgraditi komplementaran sustav civilno-vojnog školstva. Na nama je da razvijamo vojne grane, područja vojne znanosti koja će pokrivati vojne specifičnosti

Približavanje NATO-u i ostalim asocijacijama pred naše oružane snage postavlja brojne uvjete. Jedan od njih je svakako i onaj vezan za sustav naobrazbe naših visokih časnika, a koji nalaže povezivanje vojnog sustava izobrazbe sa civilnim. Naravno, u skladu s odredbama Zakona o visokom školstvu i znanstvenoj djelatnosti. Kvalitetna naobrazba, važna je karijera koja ne smije nedostajati niti bilježiti manjkavosti, kako u civilstvu, tako i u cijelom vojnom sustavu. U zajedničkom sustavu našim bi se časnicima otvorio širi prostor djelovanja, otvorio veliki spektar novih aktivnosti i napredovanja. Time bi se, naime, program škole verificirao na diplomskoj, a poslije i na poslijediplomskoj razini visokoškolske naobrazbe. O tome, ali i o drugim zadaćama Ratne škole razgovarali smo sa zapovjednikom škole brigadrom Mladenom Barkovićem.

Diploma Ratne škole vrijedi isključivo u sustavu MORH-a i OSRH. Povezivanje sa civilnim sustavom školovanja nezaobilazno je. Jesmo li u tome možda već zakasnili s obzirom na to da su to učinile brojne zemlje naši bliski susjedi?

Sve vojne škole, barem u zapadnom dijelu Europe, kao i u većini tranzicijskih zemalja, dio su i civilnog sustava školovanja i njihove diplome su ekvivalentne civilnim

školama. Kod nas još uvijek vrijede isključivo unutar oružanih snaga, i imaju propisanu vrijednost samo unutar vojnog sustava. Uvezivanje civilnog i vojnog školovanja jedan je od uvjeta koji pred nas postavlja NATO, jer ne možemo školovati ljude i davati im diplome koje im nigdje drugdje neće vrijediti. Možda jesmo malo zakasnili, možda je na tome trebalo početi radije prije. Dinamika tih procesa je višegodišnja. Riječ je o velikoj preobrazbi. Ipak, smatram da još uvijek imamo vremena, a znanja i snaga imamo svakako. U skladu s tim, Ratna škola trebala bi biti u rangu poslijediplomskog studija, a možda čak jednoga dana i doktorata, te bi dobila jednu sasvim novu, kvalitetniju dimenziju.

Koja će se strana, vojna ili civilna, morati više prilagoditi kada do toga dođe?

Suština budućeg koncepta izobrazbe je izgraditi komplementaran sustav civilno-vojnog školstva. Sve što imamo pokriveno u smislu znanstvenih, stručnih područja u civilstvu, ne moramo iznova razvijati, jer za to postoje katedre hrvatskih sveučilišta koje se time bave. Na nama je da razvijamo vojne grane, područja vojne znanosti koja će pokrivati vojne specifičnosti, a program ćemo krojiti tako da će se od najboljih ljudi, nastavnika, središta, slušati ono što je relevantno, u civilnom dijelu od civi-

la, a u vojnom dijelu od vojnika u sklopu naših vojnih škola.

Korak naprijed, uspostava katedre strategije
Prošlogodišnjim preustrojem novouspostavljena je i katedra strategije. Kolika je njezina važnost i zašto je došlo do promjene u logističkoj potpori?

Veliki korak naprijed je uspostava katedre strategije. Prije toga škola nije imala u provedbenom dijelu nikoga tko je bio ustrojbeno zadužen za izvođenje nastave. Sada imamo katedru strategije koja broji tri nastavnika te načelnika katedre, koji jedan dio nastave drži osobno. Oni su na neki način "ljepilo" koje spaja sadržaje predmeta u cjelinu, imajući na umu činjenicu da nam veliki dio nastave izvode gosti predavači. Druga promjena, možda manje važna, jest da škola više nema vlastitu logističku potporu, već nas sada podržava logistika ZZIO-a. Bio je to dio racionalizacije, a ustvari smo zadržali približno isti broj ljudi. Dobili smo kvalitetu u nastavnom dijelu, a u logističkom dijelu sasvim pristojnu logističku potporu našeg nadređenog zapovjedništva.

Kome je trenutačno tečaj za strategijsko planiranje namijenjen, a koji se provodi uz redoviti jednogodišnji studij?

Uz redovitu jednogodišnju naobrazbu imamo i tečaj za strategijsko planiranje za čelnike organizacija GS-a i MORH-a. On može trajati od jednog do četiri tjedna i osmišljava se za svaku provedbu posebno. Oba programa su dio cjeloživotne naobrazbe najviših časnika. Strategijsko planiranje je funkcionalni tečaj namijenjen onima koji se u svom poslu bave planiranjem na strategijskoj razini. Riječ je o načelnicima odjela, službi i uprava GSOS-a i MORH-a. Nedavno je završen treći takav tečaj. Prvi glavni program je Ratna škola, jednogodišnji dvosemestralni studij s tisuću nastavnih sati u programu. Na njega dolaze ljudi od kojih će se u sljedećih desetak godina regrutirati vojni vrh. U osnovi u zadnjih nekoliko godina njih na školovanje upućuje ministar obrane na prijedlog načelnika GS-a, a polaznike predlažu zapovjednici korpusa i grana OS-a.

Škola je do sada školovala samo djelatne vojne osobe. Jeste li razmišljali i o školovanju civila?

U školskom programu postoji predmet "Vojna strategija i operacije", koji je u konačnici i praktičnoj primjeni namijenjen Ratnoj školi. A i sam naziv Ratna škola, povijesno gledano, govori da je ona osnovana

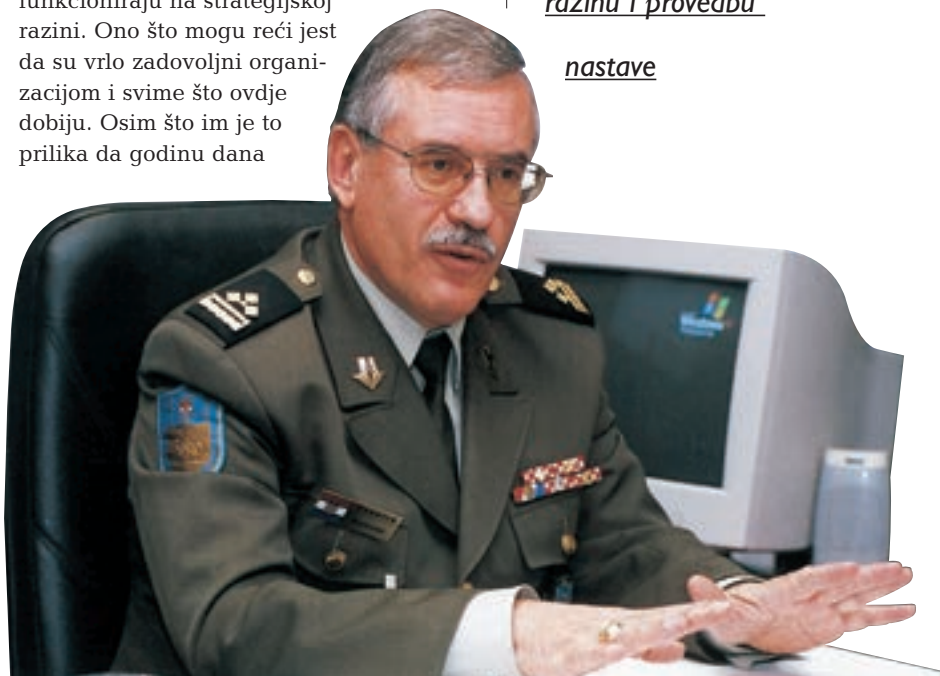
da bi odškolovala časnike. No, bilo bi dobro kada bi ostale predmete slušali i civili koji bi to, smatram bez ikakvih teškoća, mogli pratiti. Odnosilo bi se to na djelatnike na civilnim dužnostima u GS-u i MORH-u. To bi omogućilo njihovo mnogo bolje međusobno razumijevanje na strategijskoj razini u provedbi poslova koje radi MORH i razumijevanje vojske. To nastojimo kompenzirati tečajevima za strategijsko planiranje, a bilo bi nam jako drago da se u svakom naraštaju bar jedan do dva civila pojave kao redovni polaznici škole. Nastavni plan i program, kada bi do toga došlo, ne bi se morao mijenjati, samo bi u provedbi programa civilima dodjeljivali uloge koje se tiču civilno-vojne problematike i civilno-vojnih odnosa. Oni bi imali istaknutiju ulogu kada se proigravaju neke operacije tipa katastrofa i slično, i jako bi nam dobro došli. Nadamo se civilnim polaznicima u sljedećim naraštajima.

Strani časnici u našoj Ratnoj školi

U zadnjih nekoliko naraštaja škole imali ste i časnike iz drugih vojski. Iako se zasad radi o malom uzorku, kakvi su njihovi dojmovi?

Prvi strani polaznik bio je u petom naraštaju, časnik iz Ukrajine, a ove godine imamo polaznika iz Makedonije. Iduće godine dolazi nam časnik iz Njemačke, za kojeg se planira da će nakon toga preuzeti dužnost vojnog izaslanika u Hrvatskoj. Vojske u sklopu izgradnje mjera povjerenja, sigurnosti i suradnje rado šalju ljude na školovanje u druge zemlje. Kandidata se uvijek nađe. Oni žele naučiti kako drugi funkcioniraju na strategijskoj razini. Ono što mogu reći jest da su vrlo zadovoljni organizacijom i svime što ovdje dobiju. Osim što im je to prilika da godinu dana

Časnici koji dolaze u školu načelno imaju čin pukovnika ili brigadira, a svi su sudionici Domo- vinskog rata. Uvjet je starosna dob do 45 godina života. Potrebno je znanje jednog stranog jezika, i u tom dijelu su uglavnom uočene i najveće razlike među polaznicima. Završena Zapovjedno-stožerna škola u zemlji ili inozemstvu također je uvjet, kao i visoka stručna sprema bilo kojeg profila, što jamči opću komunikacijsku razinu i provedbu nastave

izađu iz operativnih zadataka i posvete se osobnom razvoju, upoznaju kulturu druge zemlje i ljude s kojima stječu čvrsta prijateljstva. Što se smještaja tiče oni su vojnici naviknuti na svakojake uvjete i nisu zahtjevni.

Kakva je situacija sa znanjem stranih jezika polaznika, budući da je to jedan od elemenata koji će u predstojećem sustavu nametati kao nužan, te koji su ostali uvjeti koje mora zadovoljiti svaki polaznik?

Časnici koji dolaze u školu načelno imaju čin pukovnika ili brigadira, a svi su sudionici Domovinskog rata. Uvjet je starosna dob do 45 godina života. Potrebno je znanje jednog stranog jezika, i u tom dijelu su uglavnom uočene i najveće razlike među polaznicima. U tekućem naraštaju primjerice imamo ljude koji imaju ovjerene stanag razine, vrlo solidno poznavanje vojnog stručnog jezika, a s druge strane one koji imaju osnove, što ponekad nije dovoljno. To kompenziramo prevodjenjem i grupnim radom, a svim polaznicima omogućen je pristup *Self Access* centru za samostalno učenje stranih jezika u našoj Školi stranih jezika. Podržavamo ih da razvijaju znanje stranog jezika na dva načina. Jedan je pristup centru, a drugi je da ih u sklopu programa ravnatelj Škole stranih jezika kroz desetak sati unutar nastave uputi u osnove engleskog jezika strategijske razine. Nastave jezika je u prijašnjim naraštajima bilo mnogo više, no škola se ipak ne bavi jezikom i na kandidatima je da to znanje sami usavrše. Završena Zapovjedno-stožerna škola u zemlji ili inozemstvu također je uvjet, kao i visoka stručna sprema bilo kojeg profila, što jamči opću komunikacijsku razinu i provedbu nastave.

Za sve polaznike škola osigurava i smještaj. Zadovoljavaju li postojeći kapaciteti standarde?

Mislim da bismo i na tom planu mogli mnogo bolje, o tome razmišljamo, i to je nešto što bismo također rado mijenjali. Ono što je važno jest da je za smještaj osiguran poseban objekt, no iznimno je star i nije vrhunske kvalitete. Ipak trudimo se održati ga uporabljivim. Inače, u učionici svaki polaznik ima svoje računalo, a škola ima svoju mrežu, svoj

server te smo spojeni na Internet putem MORH-a. Svi polaznici u sobama također imaju računalo i preko individualnih su modema spojeni na Internet. U tom smo području na svjetskoj razini opremljenosti.

Suradnja sa školama u inozemstvu

Koji profil predavača je zastupljen u nastavi?

Na školi imamo svoje nastavnike, nastavnike izvan škole, s fakulteta, instituta, OS-a, MORH-a, a tu su još i umirovljeni visoki časnici, generali, gosti predavači i predavači iz inozemstva. Imamo dobru suradnju sa školama odgovarajuće razine u inozemstvu, kao što je Nato Defence College u Rimu, Führungs Academie u Hamburgu i Akademija obrane u Beču. Dobro surađujemo sa Zrakoplovnom ratnom školom iz Amerike, čiji nas predstavnici posjećuju svake godine. Planiramo razviti suradnju s Vojnim sveučilištem u Budimpešti, sa središtem za visoke vojne studije u Rimu i nadamo se otvaranju suradnje s Ukrajinom. Iz tih zemalja često nam dolaze gosti predavači. Oni dolaze s temama koje su dio našeg plana i programa, koji su ponekad opći, ali nerijetko i vrlo specifični.

Kakva je situacija s literaturom potrebnom za školu?

Otkad postoji hrvatska država mnogo je toga napisano. Ono što nam je potrebno sustavno nabavljamo. Prije dvije godine oformili smo priručnu knjižnicu škole u kojoj imamo po desetak primjeraka naslova knjiga koje su nam važne i potrebne za provedbu programa. U idućoj godini planirali smo izdati četiri naslova, od čega su tri praktično napisana. Treba ih recenzirati i urediti tako da se nadamo njihovom izlasku iz tiska do tada. Tri knjige su namjenski udžbenici za školu, koje će nam mnogo pomoći, a namjeravamo izdati i monografiju Ratne škole. Knjižnica ZZIO-a pokriva šire potrebe i polaznici škole automatski postaju njezini članovi. Uz to, učlanjujemo ih i u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu. S obzirom na to da je katedra strategije tek

nedavno ustrojena, očekuje se da će nastavnici sami postupno stvarati udžbenike za svoje predmete.

U program ste nedavno uveli i tri nova predmeta...

Riječ je o predmetima: Nacionalna obrana i sigurnost, Vojna strategija i operacije i Umijeće ratovanja. Uveli smo ih jer se pokazalo da je svjetski trend postao takav da je cjelina obrane postala dio nacionalne sigurnosti. Danas svi prvo govore o nacionalnoj sigurnosti, pa se obrana onda razmatra kao njezin dio. Mi smo i prije imali tu tematiku, ali ona nije činila zasebnu cjelinu. Bilo je prioritetno prestrukturiranje sadržaja, te nismo radili velike zaokrete već smo postojeće sadržaje u sklopu istog fonda saati restrukturirali, prirodno povezali i stavili pod nazive koji su svjetski prepoznatljivi. U tom smislu smo postigli interoperabilnost i kompatibilnost s drugim ratnim školama. Također, tematiku ratnog i humanitarnog prava radimo u suradnji s Pravnim fakultetom u Zagrebu na vrlo visokoj razini.

Obvezna su, gotovo se mogu nazvati predmetom, studijska putovanja i posjeti u zemlji i inozemstvu. Osim predstavljanja naših oružanih snaga, koji je još njihov cilj?

Naša putovanja imaju nekoliko ciljeva; jedan je vidjeti prostor s geografskog aspekta i vojsku na tim prostorima, drugi aspekt je gospodarski, te se uvijek posjete neki vojno-proizvodni kapaciteti. Treća dimenzija je

kulturno-civilizacijska, a četvrti je predstavljanje naših oružanih snaga i naše države toj sredini. Peti, vrlo važan cilj, jest upoznavanje s vojnim operacijama HV-a u Domovinskom ratu. Najfascinantnije je u tim susretima s vojnicima njihovo međusobno razumijevanje i sličnost načina funkcioniranja u vojno-profesionalnom dijelu. U tuzemstvu proputujemo područja koja su važna zbog Domovinskog rata, obidemo područja najvećih ratnih događaja i stradanja, što ima svoju vrijednost. ■

Konferencija za novinare u MORH-u

Oružane snage nemaju potrebu ništa skrivati

U povodu učestalih negativnih medijskih napisa o MORH-u i OSRH 13. prosinca je u Ministarstvu obrane održana konferencija za novinare na kojoj su ministar obrane Berislav Rončević i načelnik GS-a general zbora Josip Lucić te njihovi najbliži suradnici nastojali rasvijetliti sve sporne događaje koji su ovih dana pučili novinske stupce, a u kojima se oružane snage nastoje prikazati u negativnom kontekstu.

"Spremni smo sve raščistiti i skinuti sjenu koja je stavljena na Ministarstvo obrane", kazao je ministar, dodajući kako je za odgovore na neka pitanja potrebno određeno vrijeme jer u protivnom može doći do nespretnih interpretacija. "Ne možemo prihvatiti da se o slučajevima spolnog uznemiravanja i zlostavljanja piše neargumentirano, te da se novinski članci smatraju kao dokazni materijal. Svima koji su imali negativna iskustva ili se osjećaju kao žrtve

nedjela želimo dati jamstvo da smo spremni pronaći počinitelje i predati ih na daljnje postupanje mjerodavnim državnim tijelima. Pod službenom tajnom ostat će samo imena žrtava", istaknuo je ministar.

U deset godina 52 kaznena predmeta vezana uz seksualne delikte

General Lucić je rekao kako oružane snage nemaju potrebu ništa skrivati, izuzev poslova vezanih uz obrambeno funkcioniranje države i koji nose oznaku vojna tajna, te je istaknuo kako su u organizacijskoj strukturi oružanih snaga ugrađeni svi zapovjedno-kontrolno-nadzorni mehanizmi koji su zaduženi za provođenje zakona, a posebno za zaštitu prava osoba. Spomenuo je i kako stručnjaci iz NATO-a koji procjenjuju stupanj organiziranosti oružanih snaga te provedbu svih propisanih procesa i procedura dosad nisu imali primjedbe na kršenje ljudskih prava i sloboda u Hrvatskoj vojsci.

snimio D. Kirin

Prema riječima načelnika Službe VP-a brigadira Ivana Jurića u razdoblju od 1993. do danas obrađena su 52 kaznena predmeta vezana uz seksualne delikte, među kojima su i oni o kojima su mediji pisali ovih dana, a za 75% posto njih Državno odvjetništvo je podnijelo kaznenu prijavu. Od spomenutog broja samo je šest događaja zabilježeno unutar kruga vojarne. Komentirajući slučaj navodnog spolnog zlostavljanja u misiji ISAF brigadir Jurić je rekao kako je članak u cijelosti izmišljen. "Događaj je uključivao neprimjereno verbalno komuniciranje i negodovanje časnika zbog postupanja dočasnice u redoslijedu za

uporabu sanitarnog čvora" - rekao je Jurić.

Na novinarsko pitanje razmišlja li Ministarstvo tužbama zaštititi pripadnike OS-a od neargumentiranog informiranja javnosti ministar Rončević je odgovorio da ono neće izravno podnositi kaznene prijave, već je na Državnom odvjetništvu hoće li podignuti optužnicu ili ne, dodavši: "Mi ne možemo tolerirati da netko bez argumentata spominje sustav u negativnom smislu".

Ministar obrane i načelnik GS-a ukratko su se osvrnuli i na rad MORH-a i OSRH u ovoj godini obojica istaknuvši zadovoljstvo ostvarenim rezultatima.

L. PARLOV

Obilježena peta godišnjica smrti prvog hrvatskog predsjednika

snimio D. Kirin

Polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća na grobu prvog hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana na petu godišnjicu njegove smrti, 10. prosinca, utemeljitelju hrvatske države i tvorcu hrvatskih oružanih snaga uz članove njegove obitelji počast su odala izaslanstva Hrvatskog sabora i Vlade kao i političkih stranaka, pojedini predsjednički kandidati i umirovljeni generali Hrvatske vojske, te brojni građani iz cijele Hrvatske. U ime Vlade i HDZ-a vijenac je položio premijer Ivo Sanader, u ime Sabora njegov predsjednik Vladimir Šeks, a tim je povodom održana i komemoracija kojoj su nazočili viso-

ki državni dužnosnici.

U crkvi Svetog Marka služena je potom i misa zadušnica koju je predvodio vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac. "Neprijeporna je činjenica da će dr. Franjo Tuđman ostati trajno nadahnuće kako se ljubi narod i Domovina", kazao je mons. Jezerinac, istaknuvši s kojom je naklonošću hrvatski puk doživljavao prvog hrvatskog predsjednika, o čemu svjedoče i okupljanja brojnih poklonika na njegovu grobu. "Možemo biti sigurni da će grob blaženog Alojzija Štepinca u zagrebačkoj katedrali i grob predsjednika Tuđmana na Mirogoju zasigurno u 21. stoljeću biti dva hrvatska znaka vremena", is-

taknuo je mons. Jezerinac. Spominjući se pete obljetnice smrti pokojnog predsjednika dr. Tuđmana sjećamo se i teških trenutaka kada se radilo o biti i ne biti hrvatskoga naroda, o pokušaju da se izbriše i njegovo ime. No mi smo, po Tuđmanovim riječima, vlastitim snagama i uz božju pomoć izdržali, a tako ćemo izdržati i u buduću, dodao je na kraju mons. Juraj Jezerinac. Neupitno je da je dr. Franjo Tuđman snažno obilježio proteklo desetljeće na našim prostorima te stoga njegov lik i djelo zasigurno zaluzuju posebno mjesto na stranicama novije hrvatske povijesti.

M. ALVIR

Euharistijom do svetosti

“Trebalo je da Bog uzme ljudsku narav i tako donese čovjeku svetost”

(sv. Grgur Nazijanski)

V rlo poštovana gospodo ministri, gospodine načelnice GS OS-a RH, gospodine ravnatelju policije, gospodo visoki djelatnici Ministarstva obrane i Ministarstva unutarnjih poslova, gospodo branitelji s najodgovornijima u vašem ministarstvu, gospodo generali, dragi časnici i dočasnici Hrvatske vojske i policije, dragi vojnici i policajci te svi ljudi dobre volje!

1. Bog ispunjen ljubavlju prema svomemu najdičnijem stvorenju čovjeku, nije se dao nadvisiti zloćom koja ga je odbijala od sebe, nego je htio sa čovjekom ponovno uspostaviti odnos narušen njegovim padom. Povijest čovječanstva jest povijest Spasenja, u kojoj Bog, ljubitelj čovjeka, poziva čovjeka na suživot sa svojim Stvoriteljem. Zato “više puta i na više načina Bog nekoć govoraše ocima po prorocima” (Heb 1,1). A vrhunac je Božjega govora čovjeku događaj u kojem On sam silazi u čovjekovu povijest i postaje sustvaratelj ljudske povijesti. Zbog toga “Riječ tijelom postade i nastani se među nama i vidjesmo slavu njegovu - slavu koju ima kao Jedinorođenac od Oca - pun milosti i istine” (Iv 1,14). Od toga povijesnog događaja sve je postalo drukčije - čovjek je pozvan na suradnju da stvara “novi svijet” - svijet koji će u svoje središte staviti Boga i u svim svojim pothvatima oslanjati se na Stvoritelja, Otkupitelja i Spasitelja. Da bi se taj susret mogao dogoditi, Bogu je bio potreban čovjek, čovjek-suradnik koji će cijelim svojim bićem prihvatiti volju Božju i po Božjim smjernicama upravljati svoj život da bi se Bog mogao utjeloviti. U toj je stvarnosti bljesnula nezamjenjiva Marijina uloga. Tek po izričaju nazaretske Djevice - “Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi” (Lk 1,38) - Riječ je tijelom postala!

2. To je tajna koju u liturgijskom ciklusu slavimo svake godine štujući Utjelovljenje Sina Božjega - svetku-

jući Božić. Božić je početak Božje opipljive ljubavi prema čovjeku, u kojoj On na poseban način postaje ljudima blizak i prepoznatljiv kao Bog koji se rada, živi, suosjeća, umire i uskrsnućem daje novu nadu čovjeku. Svojim rođenjem dao je čovjeku novu mogućnost da bude Njegov suradnik u stvaranju novoga poretka u svijetu. Ono što čovjek nije mogao sam ostvariti, svojom se snagom uzdignuti Bogu, iako je to kroz povijest često pokušao, moglo se dogoditi tek onda kada je Bog postao čovjekom.

Euharistija - novo ostvarenje istine

3. Tu temeljnu istinu o čovjeku posvjedočuje nam na dodatan i poseban način ova Godina Euharistije. Euharistija je novo ostvarenje istine i navještaja o Emanuelu (usp. Iz 7,14), što znači “s nama Bog”, Bogu koji ne samo što je htio postati čovjekom i ući u našu povijest, nego je želio biti - Kruh za život svijeta, za život svakoga pojednog od nas.

4. Već u Starom zavjetu imamo slike koje će nam najaviti Kristov život i spasenjsko djelo koje je Bog naumio izvesti. “On je u mnogima mnogo podnio: u Abelu ubijen, u Izaku vezan, u Jakovu izagnan, u Josipu prodan, u Mojsiju izložen, u vazmenom jaganjcu žrtvovan, u Davidu progonjen, u prorocima obeščašćen” (iz Homilije na Uskrs sv. Melitona Sardijskoga, biskupa).

5. U svojim javnim nastupima Isus je istaknuo da želi ostati s nama u kruhu: “Ja sam kruh živi koji je s neba sišao. Tko bude jeo od ovoga kruha, živjet će u vijeke. Kruh koji ću ja dati tijelo je moje - za život svijeta” (Iv 6,51). Mnogim slikama htio je pripraviti učenike na ono što je spremao prije svoga odlaska s ovoga svijeta. Štoviše, možda nikada u svojim nastupima nije bio odlučniji nego upravo u pouci o Euharistiji. Bio je spreman čak ostati potpuno sam kada su

ga Židovi počeli napuštati pitajući se s negodovanjem tko može slušati njegovu tvrdu besjedu (usp. Iv 6,60). On će i od apostola tražiti povjerenje, ali u punoj slobodi, pitanjem: “Da možda i vi ne kanite otići?” (Iv 6,67). Oni ga nisu napustili, nego su po Petrovoj ispovijesti izrekli istinu koja će kroz povijest ostati jedini razlog po kojem se Euharistija može prihvatiti. A ona glasi: Gospodine, mi te ne razumijemo, ne možemo svojim umom shvatiti što govoriš, ali znamo da nas ljubiš i zato Ti potpuno vjerujemo, “Ti imaš riječi života vječnoga! I mi vjerujemo i znamo ti si svetac Božji” (v. Iv 6,68-69).

Svaka misa je spomen-čin svega što je Krist učinio za nas

6. Svaka misa, kao euharistijska žrtva, jest spomen-čin svega onoga što je Krist učinio iz ljubavi prema nama, a na poseban način umrijevi i uskrsnuvši za nas. Tako kruh i vino postaju na sakramentalan način stvarno Kristovo Tijelo i njegova Krv. To je istina i tajna naše vjere.

7. Ta će istina toliko obuzimati kršćansku zajednicu da joj ona postaje središnji događaj evanđeoskih izvještaja. Crkva će sve do danas ljubomorno čuvati taj spomen-čin, taj Spasiteljev dar koji nam je ostavio za uspomenu da sjećajući se uvijek iznova događaja koji se zbilo na Posljednjoj večeri u otajstvu, a na križu u krvnoj žrtvi, u isto vrijeme činimo tu istu stvarnost kako bismo od njezina otajstva živjeli.

8. Dakle, ona Kristova velikosvećenička molitva Ocu na Posljednjoj večeri, “da budu jedno kao i mi” (Iv 17,11), dobiva mogućnost ispunjenja upravo u Euharistiji, ili još bolje rečeno, isključivo u Euharistijskom zajedništvu blagovanja Kristovog tijela, svaki put kada se okupljamo na Večeri Gospodnjoj - sv. misi. Stoga je istina koju Crkva baštini od otaca da “Crkva slavi Euharistiju, a Euharistija čini

Crkvu" i danas poticaj za naš kršćanski život i okrjepa za naše vjerničko djelovanje u svijetu.

9. Također sav naš rad u Vojnoj biskupiji, naše ukupno pastoralno nastojanje, usmjereno je tome da okupljamo našu zajednicu Božjega naroda, koju tvore ljudi koji žive u "posebnim okolnostima života" (Christus Dominus, 43 i SMC) i da u sredini našeg okupljanja bude euharistijski Krist. To znači da je vrhunac svih naših okupljanja slavljenje sv. mise u kojem ćemo nastojati sudjelovati u punom zajedništvu, tj. blagujući Tijelo Kristovo koje će nam biti snaga za sve svakodnevne obiteljske i profesionalne zadatke. Sva pastoralna nastojanja Vojnog ordinarijata - kateheze, duhovne vježbe, bračni vikendi, predavanja i tribine, hodočašća, slavljenje sakramenata - imat će svoje opravdanje i svoj smisao samo ako nas sve više približavaju euharistijskom Kristu, kada će svatko od nas moći zajedno sa sv. Pavlom reći: "Živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist" (Gal 2,20). Euharistija je vrhunac sveg našeg djelovanja, vrhunac svih sakramenata, jer se po njoj privodimo "savršenstvu zajedništva s Bogom Ocem putem poistovjećivanja s njegovim sinom Jednorodencem po Duhu Svetom" (Ecclesia de Eucharistia, 34).

Vrijeme puno izazova, nemira i nesigurnosti

10. Danas kada se pristupa životu s jedne druge stvarnosti, kada se u potrošačkom mentalitetu čovjeku nudi i nameće kao vrhovna vrednota "imati", bez unutarnjeg osobnog opredjeljenja za duhovnu stvarnost "biti", danas kada materijalno potiskuje duhovno, kada individualnost zanemaruje opće dobro, a osobna sloboda bez odgovornosti zaboravlja na obveze i dužnosti - osobito nam je potreban euharistijski Krist. On je zbog našega dobra, "za život svijeta", ostao među nama u liku kruha, htijući nas poistovjetiti sa sobom, želeći nas mijenjati u sebe, jer tko blaguje tijelo Njegovo i pije krv Njegovu, ima život vječni, u Njemu ostaje i On u njemu (usp. Iv 6,54.56). Krist nas dakle pretvara u sebe, mijenja naš način razmišljanja,

naš način odlučivanja, naš način življenja. Po Njemu - Kruhu života - postajemo nova stvorenja, ljudi "po Bogu".

11. Međutim, u našem vremenu punom izazova, nemira i nesigurnosti, kroz sredstva javnog priopćavanja svakodnevno nam se, također kao duhovna hrana, nudi mrak u "crnim kronikama" i raznim "zabavnim" emisijama i priložima koji su u posljednje vrijeme preplavili naše tiskovine i elektronske medije. Ti su sadržaji, na žalost, ne samo suprotni Kristovoj Zapovijedi ljubavi prema Bogu i čovjeku, kao i stožernim duhovnim krepostima, nego su najčešće u suprotnosti i s Božjom porukom. Pogleda li se rast toga trenda u posljednjih desetak godina, krajnji je čas da se kršćanski vjernici zapitaju zašto se i s kojim ciljem naš javni život nastoji toliko prožeti idejama i pothvatima koji su protivni kršćanskim vrijednostima. Osim što se na silu populariziraju emisije koje ponekad i na blasfemičan način izruguju sve što je kršćanima sveto, zabrinjavajuća je djelatnost trajnog "reklamiranja" mentaliteta sebičnosti, neumjerenosti i nedoličnog uživanja.

"Uistinu, bez mene ne možete učiniti ništa" (Iv 15,5), upozorava nas Spasitelj. I doista, da bismo mogli mijenjati svijet na bolje, na što smo pozvani krštenjem i potvrdom te ostalim sakramentima, evo nam "puta najizvršnijeg": živjeti kao ljudi Euharistije! Neka nam sveto pravilo našeg života bude onaj zavjet koji smo dali prigodom Branimirove godine: "Hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom slavi Euharistiju", pa ćemo postupno, mijenjajući sebe, s Kristom mijenjati i svijet te pomoći našoj domovini Hrvatskoj da se sve više suobličuje Isusu Kristu i njegovu Kraljevstvu.

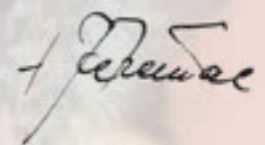
Uvijek i svagda s Bogom u nama

12. Da je to moguće ostvariti, imamo mnoštvo blistavih primjera u povijesti Crkve. Htio bih ovdje s posebnim razlogom istaknuti divan primjer iz naše bliže prošlosti. To je hrvatski čovjek sveta života - Ivan Merz, vojni časnik, sveučilišni profesor, koji je čisto i uzorno živio u vrijeme relativizacije

svih duhovnih vrednota. Njegovo geslo "Žrtva-Euharistija-Apostolat" u tom svjetlu toliko je suvremeno da se s pravom može tvrditi kako je i danas duhovna obnova, i svetost na koju smo svi pozvani, nemoguća bez te strukosti u Kristovim vjernicima. A tu nam je istinu potvrdio i Sv. Otac kada je prošle godine Ivana Merza proglašio blaženim, uzdignuvši ga na čast oltara kao divan uzor svima nama te putokaz u ovom vremenu velikih promjena i duhovne pomutnje.

13. Unatoč svim izazovima s kojima smo suočeni na pragu trećega tisućljeća kršćanstva, mi vedra čela i optimistična pogleda upravljena u budućnost ponovno ispovijedamo "staru istinu" da je Božić presudan događaj dolaska Boga među nas ljude, dan kada "je radi nas ljudi i radi našega spašenja sišao s nebesa, utjelovio se po Duhu Svetom od Marije Djevice: i postao čovjekom" (usp. Nicejsko-carijgradsko vjerovanje). Božić je početak svoga onoga Božjeg djelovanja koje će imati svoj vrhunac u Euharistiji - Emanuelu-Bogu s nama. Božić je početak koji nam omogućuje da i sami možemo postati živo svetojhranište blagujući Krista pod tajnama kruha i vina te tako Njega "rađati" u srcu i donositi ljudima po novosti našega života. S takvim željama za Božić u duhu i mislima pristupam svima vama, vjernicima Vojne biskupije, ali i svim ljudima dobre volje, želeći da po sv. Pričesti učinite Krista dragim prijateljem koji će Vas hrabriti u teškoćama i osnaživati za dobro te u dubini svoga srca, u svojim obiteljima i na radnom mjestu, odnosno na svim mjestima i u svim prigodama svakodnevnog života doživljavate Božić kao Boga s nama i za nas. Neka vas u hodu prema svetosti to iskustvo i svaki Božji blagoslov prate također u cijeloj novoj 2005. godini!

Vaš biskup
Juraj Jezerinac, vojni ordinarij

Osiguranje inauguracije prvog predsjednika

Na dan inauguracije prvog na demokratskim izborima izabranog predsjednika Afganistana, Hamida Karzaia, snage ISAF-a su bile maksimalno angažirane. To je bio najvažniji događaj za ISAF nakon osiguranja predsjedničkih izbora i prije proljetnih parlamentarnih izbora. Naši pripadnici VP-a bili su postavljeni na gotovo svim ključnim pozicijama u gradu

Iz Afganistana Predrag MIKULIĆ

U oči inauguracije poduzelo se sve da se spriječe namjere pobunjeničkih snaga (OMF). U medijima se moglo pročitati o prijetnjama koje su upućene. Tako je Mullah Daddulah, najstariji talibanski vojni zapovjednik, upozorio stanovništvo da bude dalje od vladinih i vojnih objekata za vrijeme inauguracije, jer ne žele ozlijediti nevine ljude. Rekao je da su talibani dobili zapovijedi da, ako ikako mogu, spriječe inauguraciju. Naime predsjednik Karzai najavio je prioritarnu borbu protiv trgovine drogom, čija proizvodnja i distribucija donosi velike prihode ilegalnom tržištu u Afganistanu.

Tri sigurnosna prstena

Za ceremoniju inauguracije najavljeno je oko 150 gostiju u sklopu 56 izaslanstava iz cijeloga svijeta. Ova je najveća ISAF-ova operacija nakon listopadskih predsjedničkih izbora obavljena u suradnji s koalicijskim snagama, kao i afganistanskim sigurnosnim partnerima, prije svega afganistanskom vojskom i policijom. Operacija je podijeljena u četiri faze. Prva je faza bila osiguranje dolaska gostiju, druga osiguranje inauguracije, treća se odnosila na osiguranje odlaska gostiju iz zemlje, a četvrta je podrazumijevala neposredno nakon inauguracije osiguranje dvodnevnog zasjedanja plemenskih i etničko-religijskih vođa okupljenih u tradicionalnom velikom vijeću Loya Jirga, a na temu borbe protiv narkotika.

Područje Kabula je osigurano kroz

tri sigurnosna prstena. Prvi stupanj je bio osiguranje najužeg područja svečanosti proglašenja, a provodile su ga ASP i KPD (osiguranje predsjednika Karzaia). Drugi stupanj - osiguranje šireg područja provela je KCP (*Kabul City Police*), NDS (*National Directorate of Security*) i KMNB. Treći stupanj se odnosio na osiguranje šireg područja grada, tako da su osigurani svi prilazi području Kabula, a provele su ga ANA (*Afghanistan National Army*) i KMNB. Povećan je broj ophodnji, a ključne komunikacije su blokirane

■ Naša je vojna policija u sklopu multinacionalne satnije VP-a KMNB-a bila zadužena za nadzor kretanja

ili osigurane vojno-polijskim snagama. Osobito je zaštićen pravac od zračne luke KAIA do predsjedničke palače. Kako su planirane gotovo sve moguće situacije, čak su, kao mjera predostrožnosti, od VIP osoba zatražene krvne grupe u slučaju napada.

Naši pripadnici na svim ključnim pozicijama

Naša je vojna policija u sklopu multinacionalne satnije VP-a KMNB-a bila zadužena za nadzor

kretanja. U JOC KMNB (*Joint Operational Center*) na dan inauguracije dužnost voditelja smjene JOC-a obavljao je naš satnik Robert Jandriš Sačer, a ispred multinacionalne satnije VP-a radi pune koordinacije tu je bio satnik Siniša Marolt. Naši pripadnici VP-a postavljeni su na gotovo svim ključnim pozicijama u gradu. Tako je u kabluskoj zračnoj luci KAIA poručnica Vlasta Zekulić vodila tim za vezu. Isto tako u hotelu "Intercontinental", gdje se okupljala većina gostiju, čelnik tima za vezu bio je stožerni narednik Krunoslav Lokas. Stožerni narednik Davor Petek bio je desk officer u JAOC-u (*Joint Agency Operation Center*), koji je uspostavljen posebno za provjeru i nadzor svih informacija.

Danu inauguracije je prethodio napad Al-Qa'ide raketom 107 mm na jugoistočni dio Kabula, te nekoliko upozoravajućih prijetnji vozilima autobombama, što je dodatno usložnjavalo sigurnosnu situaciju. Za vrijeme inauguracije zaprimljene su ozbiljne prijetnje

na južnom prilazu Kabula, za što je bilo potrebno uz snage KMNB-a pozvati i koalicijske zračne snage, te su angažirani američki borbeni zrakoplovi A-10. Tako je spriječeno lansiranje raketa, a za teroristima se traga. Toga je dana, također, uspješno otkriveno nekoliko tajnih skladišta streljiva i raketa OMF-a. Zahvaljujući dobroj koordinaciji svih aktera u osiguranju inauguracije, spriječene su sve akcije terorista, a inauguracija predsjednika je prošla besprijekorno. ■

UNMO konferencija i dodjela medalja

Usred večere prozvali su nas da održimo zdravice svojim kraljicama, kraljevima i predsjednicima. Tako iznenađen podigao sam čašu za našeg Predsjednika, za sve one koji su nam donijeli neovisnost i slobodu i izrekao nadu da će Hrvatska ubrzo postati toliko bogata koliko je lijepa. Kažu mi da nije izgledalo tako loše kako se meni činilo...

— Iz Pakistana Davor ČULJAK —

U Rawalpindiju je održana dvodnevna UNMO konferencija. Počelo je s Hrvatskom večerom dan prije, s nas petero i svim našim dragim prijateljima u Islamabadu. S nenadmašnim Arie-bom na gitari i malom Amrom i Eminom na bubnjevima. Punjabska "Hrvatina" je svirala gitaru od ushićenja do jecaja i natrag, i natjerala inače suzdržane Pakistance da ponekad vrisnu. A jutro, koje me zateklo mnogo starijeg no što sam se te noći osjećao, donijelo nam je prezentaciju za prezentacijom, sigurno dvjestotinjak. S raspravom i stalnim pitanjima tipa - što ti misliš o tome? Kao pod baražnom vatrom. Što znači da nitko, baš nitko na konferenciji ni na trenutak nije oka sklopio. Napeto i radno do bola. U toj radnoj atmosferi vidiš u neko doba mog prijatelja kako lagano spuzne do pola naslonjača. Oči širom otvorene, ali pod stolom izvirile potkoljenice i baklave na čarapama se umirile. Klinički mrtav. Otkad nisam vidio baklave na čarapama, je li to možda moderno?

Svatko je nekome došao, a nama...

I na koncu dodjela medalja. Ne znam kako bih vam prenio to uzbuđenje. Nikad to neću uspjeti dočarati kao ljudi koji su to opisivali prije mene. Uglavnom, poredali su nas onako umorne, s "francuzicama" na glavama, i zapovjedili "Pozor". Preplavila me vatra po cijelom tijelu, srce mi je luđački udaralo, drhturio sam, a Štepanko me stalno pitao: "Jesi li to i ti uzbuđen? Jesi li to i ti uzbuđen? Ili si samo star i bolestan?" I Giuliano, moj najbolji frend zapadno od naših granica, neprekidno mi je nešto tiho dobacivao

iza leđa, uglavnom na hrvatskom. Ne znam samo tko ga je sve to naučio. Ja nisam. Pred nama važni gosti, pa civili, žene, djeca i ostala mnogobrojna rodbina onih čije žene u njih nemaju povjerenja pa ih prate po cijelom svijetu. Svatko je nekome došao. Samo nama nitko. Čak

■ Hrvatski časnici na UNMO konferenciji

ni izaslanstvo koje je bilo burno najavljivano.

Pitaju me - zašto nisu došli kada su se već toliko najavljivali? Kažem im da sada nije bio trenutak i da će jednom doći. Možda opet igramo na kartu iznenađenja. Usred večere prozvaše nas da održimo zdravice našim kraljicama, kraljevima i predsjednicima. Tako iznenađen podigao sam čašu za našeg Predsjednika, za sve one koji su nam donijeli neovisnost i slobodu i izrekao nadu da će Hrvatska ubrzo postati toliko bogata koliko je lijepa. Kažu mi da nije izgledalo tako loše kako se meni činilo. I nakon svega, general

Guido Palmieri, gospodin par excellence, poziva Talijane i Hrvate u svoju kuću na čašu domaćeg sicilijanskog vina i laganu pastu poslije teške večere. *Spaghetti aglio, olio e peperoncino*. Da nam pokaže kako se to radi. Čovjek je noć namijenio Hrvatima. I nije je otkazao.

Putnici pauzi

Ujutro me čekala cesta. Lokalni "liječnik" je na ulazu u gradić, pored puta, okupio ljude i prodaje im sredstva za jačanje, sredstva za čišćenje, serume protiv ujeda zmija i maglu. Dojam pojačava kobrama koje plešu oko glave. Nasred ceste uobičajena gužva, šareni autobusi primaju putnike u svoje utrobe, na krovove, blatobrane, žmigavce. Aziz Coach, Shahbaz Travel, Bismillah Express. Nekad pomislim da su putnici ovdje neka vrsta pauka, zalijepljeni u grozdovima na karoseriju kao da su navareni. Obilazimo najupečatljiviji, pun je, prepun, i još se puni, na vratima vozača natpis *Pilot Door*. Nije prošlo ni pet minuta, evo ga, pretječe nas luđački uz oblak prašine koju je podigao s kraja puta nad provalijom i škripu kočnica iz susjednog smjera. Onda ga opet obilazimo. Stoji. Dok si rekao keks još jedan njegov divljački slalom i eto ga ispred. I onda ga opet stižemo. Samo su sada ispred njega kola s drvima koja su bila prespora da umaknu. Kola su se prevalila naprijed, drva se istovarila ispred njih, kao da ih je netko poslaga po konju kojemu je samo oznojena vrana glava ostala lijepa i netaknuta, i koji je u hipu skončao svoj nesretni radnički život. I ovaj je konj, kao i svi drugi konji, umro šljakajući. A prebrzi vozači će opet jednako juriti... ■

Održana bilateralna vojna aktivnost u zračnom prostoru iznad sjevernog Jadrana

Talijanski i hrvatski piloti

U zračnom prostoru iznad sjevernog Jadrana održana je bilateralna vojna aktivnost u kojoj su sudjelovale snage Vojnog zrakoplovstva Italije (AMI) i Hrvatskog ratnog zrakoplovstva. Aktivnost se odvijala sredinom studenoga pod nazivom "Zajednička aktivnost zrakoplovne navigacije u zoni sjeverni Jadran"

Napisao i snimio Andrija ŽARINAC

Radi približavanja članstvu u NATO savezu i u sklopu Partnerstva za mir, u zračnom prostoru iznad sjevernog Jadrana održana je bilateralna vojna aktivnost u kojoj su sudjelovale snage Vojnog zrakoplovstva Italije (AMI) i Hrvatskog ratnog zrakoplovstva. Aktivnost se odvijala sredinom studenoga pod nazivom "Zajednička aktivnost zrakoplovne navigacije u zoni sjeverni Jadran". S talijanske strane sudjelovali su piloti iz zračne baze "Istrana", pokraj grada Trevisa, iz sastava 51° Stormo u čijem su sastavu

eskadrile 103° Gruppo i 132° Gruppo, s dva aviona AMX, dok su s hrvatske strane sudjelovali piloti iz sastava 22. eskadrile borbenih aviona i 25. meEDI iz zrakoplovne baze Pula s dva Pilatusa PC-9M.

Pošto je ovo bila prva suradnja operativnih eskadrila između dva zrakoplovstva, naime piloti helikoptera surađuju već duže vrijeme s talijanskim kolegama na polju zajedničkog letenja i na zadaćama traganja i spašavanja, ovo je bila dobra prilika za pokazivanje stupnja obučenosti i osposobljenosti naših pilota u zajedničkim

zadaćama s pilotima iz zemlje članice NATO saveza. Koristeći se prijašnjim iskustvima s vojnih vježbi s USAF-om i USNAVY, cjelokupna organizacija, planiranje i aktivnost provedeni su sukladno NATO standardima, što samo daje do znanja da je naše zrakoplovstvo već spremno za ulazak u sjevernoatlantske integracije.

Grupno letenje sa susjedima

Vježba je provedena tako da su AMX-i polijetali iz zračne baze Istrana a Pilatusi iz Pule te se sastajali u zraku i letjeli u grupi.

Nakon toga svaki se par zrakoplova vraćao u svoju matičnu bazu. Letački dio aktivnosti bio je u dva dijela. Prvi dio se sastojao od uvježbavanja hrvatskih posada aviona PC-9M u standardnim operativnim postupcima tijekom leta. Drugi dio se sastojao od zajedničkog leta s avionima AMX. Prvi letački dan zajedničkog letenja s avionima AMX sastojao se od zadaća grupnog letenja po navigacijskim rutama, što je pilotima s obje strane dalo mogućnost da se upoznaju s drugim zrakoplovom i njegovim mogućnostima u grupnom letu.

na zajedničkim zadaćama

Već pri prvom susretu naši piloti su pokazali visoku profesionalnost. Činjenica da nije bilo ni najmanjeg odstupanja od unaprijed dogovorenog plana letenja pokazuje da je sigurnost letenja bila na najvišoj razini.

U ostale letačke dane, uz letenje u grupi, uvježbavala se integracija navođenja zrakoplova AMX, koju su radile naše radarske postaje brigade ZMIN-a za zrakoplove PC-9M te zadaje vizualnog presretanja i vizualne identifikacije zrakoplova, pri čemu su hrvatski piloti pokazali visoku uvježbanost te su ste-

kli neka nova znanja i iskustva u provedbi letačkih zadaća.

Sudjelovali i mladi piloti

Za nekolicinu mladih pilota s Pilatusa ovo je bilo prvo sudjelovanje u međunarodnim aktivnostima i susret sa stranim zrakoplovima u zraku što će pridonijeti njihovom iskustvu za buduće letačke operacije sa snagama NATO-a.

Valja napomenuti da je za cijelo vrijeme aktivnosti na SAR dežurstvu u zrakoplovnoj bazi Pula bila i posada helikoptera MI8 MTV1 iz 91. ZB s pripad-

nicima ATPVP-a, bez kojih ova aktivnost ne bi bila ni održana. Dežursvo je obvezno pri provedbi takvog tipa letačkih zadaća, pogotovo kada su uključeni i pripadnici stranog zrakoplovstva.

Raščlamba aktivnosti je održana u zrakoplovnoj bazi Istrana. Tom prilikom je tim pilota HRZ-a koji su sudjelovali u aktivnosti preletio u talijansku bazu, što je bilo još jedno vrijedno iskustvo. Piloti AMX su pohvalili hrvatske kolege u iznimno dobrom i detaljnom planiranju zadaće te za profesionalnost pri izvedbi. Osobito su istak-

nuli izvrsno znanje engleskog jezika i zrakoplovne frazeologije, koja je bila u skladu s NATO i europskim standardima, koju su pokazali naši mladi piloti u komunikaciji s talijanskim kolegama. Obostrani zaključci na raščlambi bili su da je aktivnost u potpunosti uspješno provedena, te da se posebice vodilo računa o sigurnosti letenja, kao i to da će se raditi na skorom jačanju suradnje između dva zrakoplovstva i uključivanju ostalih tipova zrakoplova, pogotovo hrvatskih MiG-ova 21. ■

Obilježena 13. godišnjica HRZ-a i PZO-a

Ljudski potencijal najvrednije je što imamo

“Svima kojima je stalo do dobrobiti ove zemlje poručujem da uloga i značenje HRZ-a i PZO-a ne mogu i ne smiju biti zanemareni, a od vas zrakoplovaca očekujem da i dalje savjesnim i profesionalnim radom pridonosite jačanju i ugledu ove grane”, kazao je predsjednik Stjepan Mesić u prigodi obilježavanja godišnjice

Vesna PINTARIĆ, snimio Tomislav BRANDT

“**N**adam se da ćemo znati sačuvati taj dragocjeni ljudski potencijal koji imamo, a svima kojima je stalo do dobrobiti ove zemlje poručujem da uloga i značenje HRZ-a i PZO-a ne mogu i ne smiju biti zanemareni, a od vas zrakoplovaca očekujem da i dalje savjesnim i profesionalnim radom pridonosite jačanju i ugledu ove grane”, kazao je predsjednik Stjepan Mesić u prigodi obilježavanja 13. godišnjice HRZ-a i PZO-a, 10. prosinca u MORH-u. Čestitajući hrvatskim zrakoplovcima na svim postignućima Predsjednik je posebno istaknuo činjenicu kako smo školovanjem mladih pilota zakoračili među rijetke koji školuju svoj vlastiti zrakoplovni kadar te ujedno pokazali da na međunarodnim vojnim vježbama uspješno pariramo stranim kolegama.

■ Školovanjem mladih pilota zakoračili smo među rijetke koji školuju svoj vlastiti zrakoplovni kadar, istaknuo je predsjednik Mesić

Čestitke u prigodi godišnjice te najmlađe grane OSRH uputio je njezinim pripadnicima i ministar obrane Berislav Rončević ovom prigodom

dom naglasivši sve što je u HRZ-u dosad učinjeno, između ostalog stavljanje u funkciju suvremenih radarskih sustava za nadzor mora i neba, remont transportnih zrakoplova i helikoptera, uspješno odrađenu protupožarnu sezonu...te dodao kako se u budućnosti očekuje podizanje razine tehničke i tehnološke uvježbanosti pripadnika, rekonstrukcija Zrakoplovno-tehničkog zavoda te uvođenje u operativnu uporabu dva zrakoplova tipa Beriev.

Dodao je na kraju kako i unatoč ograničenim financijskim sredstvima unutar HRZ-a ima dovoljno snage i motivacije za sve odgovore koje nose izazovi budućnosti.

Načelnik GS-a general zbora Josip Lucić također je istaknuo kako su sposobnosti naših oružanih snaga i u sklopu njih sposobnosti HRZ-a u međunarodnim aktivnostima prepoznate te na visokoj profesionalnoj razini. General Lucić osvrnuo se i na trenutačne medijske napade i nastojanja da se oružane snage pokažu u lošem svjetlu naglasivši kako su i oružane snage sastavni dio društva i nisu izuzete od dobrih kao ni loših događaja. Dodao je kako oružane snage nemaju namjeru ni potrebu tajiti nikakve slučajeve i otvorene su javnosti i provjeri svega lošeg za što se one terete te je naglasio kako će se poduzeti sve mjere da bi stanje u OS-u u potpunosti bilo u skladu s propisima i zakonima.

Zrakoplovcima je čestitke uputio i njihov zapovjednik, brigadni general Viktor Koprivnjak ukratko pod-

■ Najviši vojni i civilni dužnosnici uveličali su obljetnicu HRZ-a i PZO-a

sjetivši na težak razvojni put HRZ-a i PZO-a koji su u svojim skromnim začecima bilo prisiljeno izvoditi noćne letove bez navigacijskih sustava, a danas stvara i školuje svoj vlastiti zrakoplovni kadar. Istaknuo je i neke teškoće s kojima se susreću vezane uz održavanje tehnike i ograničene mogućnosti modernizacije zrakoplovne tehnike, no dodao je kako HRZ ima dovoljno sposobnih, iskusnih, kvalitetnih i motiviranih ljudi koji će moći odgovoriti svim budućim zadaćama, izazivši na kraju nadu u ispunjenje zacrtanog cilja, a on je imati još djelotvornije, modernije i učinkovitije zrakoplovstvo.

Na kraju kao i u svim takvim prigodama najzaslužnijim su pojedincima uručena promaknuća, nagrade i pohvale, a zrakoplovcima su se prigodnim darovima zahvalili i Predsjedniku, ministru obrane te načelniku GS-a što su uveličali ovu njima a i OS-u u cjelini, tako važnu godišnjicu. ■

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE
PERSONALNA SLUŽBA

raspisuje

INTERNI NATJEČAJ

za sljedeću ustrojbenu
dužnost

1.) Načelnik Odjela za međunarodne verifikacije - načelnik stožera i zamjenik direktora RACVIAC-a (ustrojbeni čin: brigadni general)

Osnovne dužnosti:

1. Zamjenjuje direktora RACVIAC-a u slučajevima njegove odsutnosti, uključujući i službeno zastupanje RACVIAC-a,
2. Provodi zadaće u ime direktora RACVIAC-a i u skladu s njegovim smjernicama,
3. Savjetuje direktora RACVIAC-a u svim temeljnim i operativnim zadaćama, koordinira i nadzire rad svih ustrojbenih cjelina RACVIAC-a, te rad svih djelatnika RACVIAC-a,
4. Operativno koordinira suradnju sa svim relevantnim organizacijama i verifikacijskim središtima u regiji,
5. Prisustvuje sastancima multinacionalne savjetodavne skupine (MAG),
6. Obnaša dužnost časnika za vezu s državnim tijelima RH.

Osnovni uvjeti:

1. Visoka stručna sprema,
2. Odgovarajuća vojna izobrazba ili pet (5) godina radnog iskustva na sličnim poslovima,
3. Iskustvo u zapovjedno-stožernom radu,
4. Znanje engleskog jezika - 3333 (SLP).

Posebni uvjeti:

1. Iskustvo u području kontrole naoružanje i/ili iskustvo u području vojne obrambene politike.

Prijave zainteresiranih kandidata sa životopisom potrebno je dostaviti u Ministarstvo obrane RH, Uprava za ljudske resurse, Personalna služba, Stančićeva 4. Zagreb, najkasnije do **31. prosinca 2004.** godine.

Edukativni seminar u povodu Mjeseca borbe protiv ovisnosti

Seminar za sve struke

Osnovni cilj seminara bio je da se polaznici, djelatnici MORH-a i OS-a koji na bilo koji način djeluju u borbi protiv ovisnosti i zloporabe droga upoznaju sa svim segmentima koji se odnose na ovaj problem ...

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Ovisnost o drogama problem je kojeg nije pošteđen nijedan društveni segment. Upravo zato, u borbi protiv te pošasti svatko može trebao bi dati svoj obol. Ministarstvo obrane svjesno je toga, i zato se prevenciji zloporabe droga unutar više razina sustava posvećuje velika pozornost. Tu pozornost potvrdio je edukativni seminar djelatnika MORH-a i OS-a pod nazivom "Preventivni i rizični aspekti zloporabe droga, te zdravstveni i penološki tretman bolesti ovisnosti", održan 9. prosinca u Časničkom domu vojarnje "Petar Zrinski" u povodu obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti.

Zamisao organizatora, Ureda za suzbijanje zloporabe opojnih droga Vlade RH i Povjerenstva za prevenciju i suzbijanje bolesti ovisnosti u MORH-u i OS-u bilo je dodatno upoznavanje polaznika, vojnih liječnika, psihologa, djelatnika vojne policije i vojnostegovnih sudova sa svim segmentima koji obuhvaćaju ovisnost i borbu protiv nje. To je na otvaranju seminara potvrdila i predstojnica Vladinog ureda Bernardica Juretić, usput istaknuvši izvrsnu suradnju s MORH-om: "Želimo dati opći pregled situacije i

uputiti vas jedne na druge". Predsjednik MORH-ovog povjerenstva (istodobno i član Vladinog), pomoćnik ministra Željko Goršić, istaknuo je važnost seminara, eminentne predavače te širok raspon tema koje su obuhvaćene, poput društvenih korijena postojanja ovisnosti, bolesti kojima su ovisnici izloženi, komunikacija s ovisnicima, te na posljetku, prav-

■ *Prevenciji zloporabe droga unutar sustava MORH-a posvećuje se velika pozornost što potvrđuje i brojnost sudionika na seminaru*

ni aspekt borbe protiv droge. Svatko od sudionika mogao je naučiti nešto novo i saznati što rade drugi. Psiholog ili liječnik mogli su se uputiti u ono što rade kriminalisti, i obrnuto.

Dodatna objašnjenja dobili smo u razgovoru s tajnicom MORH-ovog povjerenstva, natporučnicom Renatom Sedlanić iz Službe za zdravstvenu zaštitu: "Dosad smo organizirali stručne seminare za pojedine struke u kojima nismo imali ovakav širok mozaik tema. Naša namjera bila

je pokriti cijeli dijapazon, kako bismo se svi bolje povezali. Svatko u svom segmentu radi mnogo, ali sve razine moraju biti sustavne i koordinirane". S tim je ciljem MORH-ovo povjerenstvo 2000. godine i osnovano, a s ovim seminarom svoje je aktivnosti još ubrzalo. Naravno, sve aktivnosti MORH-a su u suglasju s općim, nacionalnim programom, čime mu

daju jedan bitan doprinos. Suradnja s civilnim tijelima koja se bore protiv ovisnosti vidljiva je i po predavačima na seminaru, koji su odreda bili poznati i eminentni u svojoj struci. "S predavanjima smo bili zadovoljni i mi, kao organizatori, i polaznici, njih stotinjak", istaknula je natporučnica Sedlanić.

Ovaj seminar pokazuje da je rad MORH-a, ponajprije njegovog povjerenstva sve intenzivniji. To dokazuje i činjenica da već postoji plan aktivnosti za 2005. godinu i da su određeni ključni ciljevi. "Najbitniji su zajedničko funkcioniranje svih tijela koje sudjeluju u borbi protiv ovisnosti, bolji protok informacija među njima, ali i više stručnog osposobljavanja i više razumijevanja za potrebe ljudi koji se bave ovim poslom", završila je natporučnica Sedlanić. ■

Laka kupola RCWS-30

IZRAELSKA tvrtka *Rafael Armament Development Authority* predstavila je posljednju u nizu lakih kupola, oznake RCWS-30 (Remote Controlled Weapon Station-30, odnosno daljinski upravljana oružna postaja).

Kupola je opremljena topom ATK Gun Systems Company MK 44 kalibra 30 mm (može se postaviti bilo koje drugo oružje kalibra do 40 mm, ovisno o željama kupca). Kao opcija se može postaviti i dvostruki lanser POVRs-a Spike LR (ili neki drugi sličan POVRs, ovisno o želji kupca) te univerzalna strojnica ka-

libra 7,62 mm i dva trostruka bacača dimnih kutija. Nosi 200 granata za top kalibra 30 mm i 460 metaka za strojnicu kalibra 7,62 mm.

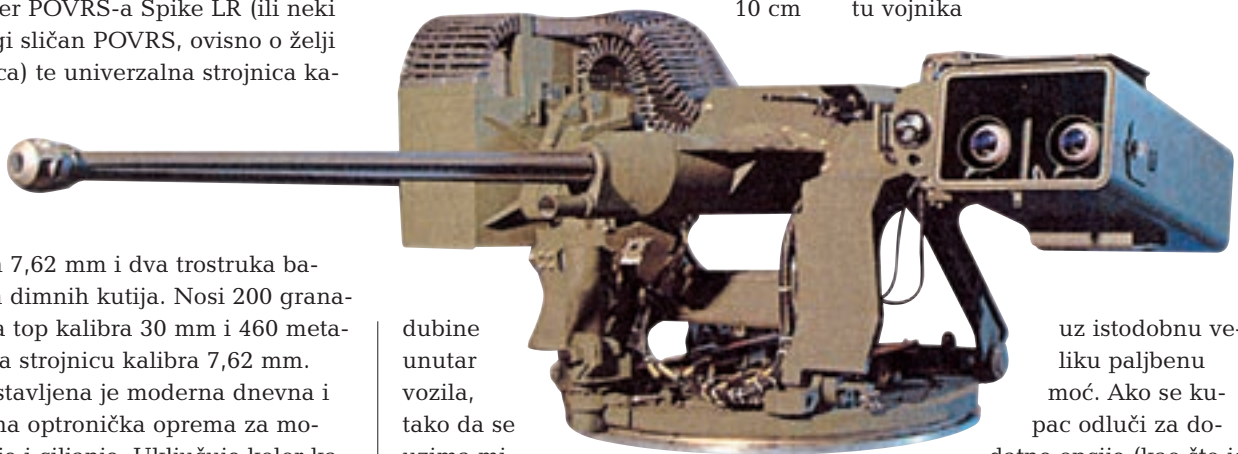
Postavljena je moderna dnevna i noćna optronička oprema za motrenje i ciljanje. Uključuje kolor kameru sa zumom te hladnu termalnu kameru. Kao opcija postoji mogućnost dodavanja laserskog daljinomjera, navigacijske opreme te balističkog računala s mogućnošću umrežavanja u bojišnički

informacijski sustav.

Razvoj je trajao 2,5 godine, a može se postaviti na bilo koje moderno oklopno vozilo, kao prva ugradnja ili kao naknadna modernizacija.

Kupola se može dodatno sklopiti kako bi se vozilo moglo što lakše smjestiti u unutrašnjost transportnog aviona. U radnom položaju ima elevaciju od -20° do $+60^\circ$ dok je po smjeru to punih 360° . Cijela instalacija na vozilo treba prostor promjera 70 cm i još 10 cm

potrebe izlagati se protivničkoj paljbi. Takva je kupola namijenjena opremanju raznih lakih oklopnjaka koji ne mogu prihvatiti standardnu oklopljenu kupolu, bilo zbog težine ili cijene. Idealna je zamjena krovno montiranim ručno upravljanim strojnicama. Takvom strojnicom upravlja vojnik koji mora napustiti sigurnost vozila i izložiti se mogućoj protivničkoj paljbi što može biti vrlo pogibeljno, osobito u urbanom okolišu. RCWS-30 omogućava zaštitu vojnika

dubine unutar vozila, tako da se uzima minimalni dio korisnog unutarnjeg volumena. Upravljanje je daljinsko pa operator može biti postavljen bilo gdje u vozilu, zaštićen oklopom kao i svi ostali članovi posade te nema nikakve

uz istodobnu veliku paljbenu moć. Ako se kupac odluči za dodatne opcije (kao što je POVRs ili balističko računalo) dobiva snažno naoružano vozilo sposobno se suprotstaviti raznovrsnim protivnicima, od pješaka do tenkova.

I. SKENDEROVIĆ

Danska ipak gradi tri nove fregate

BROJ novih danskih fregata, koje će se početi graditi 2007. godine, povećat će se s početno planiranih dvije na tri. Do promjene u planu došlo je zbog odustanka Danske od sudjelovanja u programu gradnje podmornica klase Viking. Tako je u programu razvoja i gradnje podmornica klase Viking u kojem su početno sudjelovale tri skandinavske zemlje, Norveška, Danska i Švedska preostala samo Švedska.

Odustajanjem od programa Viking, Danskoj su oslobođena finan-

cijska sredstva u vrijednosti od 640 milijuna dolara koja će se preusmjeriti na gradnju dodatne, treće danske fregate. Fregate će se graditi u brodogradilištu Odense Steel Shipyard Lindo. Zasad se zna da će biti opremljene pramčanim topom Mk45 Mod 127 s posebnim granatama velikog doseg ERGM (*Extended range Guided Munition*) koji izgledom podsjećaju na male projekte, a temeljno protuzračno naoružanje činit će lanser Mk 41 za okomito lansiranje projektila Evolved Sea Sparrow (ESSM) doseg

do 45 km. Također će nositi jedan helikopter tipa EH 101.

Nove fregate, duljine 135 metara i istisnine 5000 tona bit će iste duljine kao i logističko-ophodni brodovi naziva *Flexible Support Ship* (dva broda su trenutačno u gradnji), a zadržat će se i ista forma trupa. Temelj propulzijskog sustava činit će ili četiri diesel motora MTU 800 (CODAD konfiguracija) ili dva diesel motora MTU 8000 s jednom plinskom turbinom (CODAG konfiguracija).

M. BRLIĆ

Novi život za rumunjske Soime

TIJEKOM studenoga rumunjsko ministarstvo obrane i izraelska tvrtka Elbit Systems potpisali su ugovor vrijedan 43 milijuna američkih dolara, kojim je dogovorena isporuka osam školsko - borbenih aviona IAR-99 Soim. Naručeni avioni trebali bi biti isporučeni do kraja 2007. godine, a naručeni su za potrebe rumunjskog ratnog zrakoplovstva, odnosno u tu svrhu bit će proizvedena tri nova aviona dok će pet postojećih biti remontirano i modernizirano. Naručeni poslovi proizvodnje, remonta i modernizacije obaviti će se u sklopu tvrtke Avioane Craiova SA, uz suradnju Izraelaca, odnosno rumunjskih tvrtki AeroStar SA, Turbomecanica SA te Aerofina SA. Tvrtka Elbit Systems isporučit će paket napredne avionike koji će se ugrađivati u Soime, te Advanced Combat Training System namijenjen lakšoj tranziciji rumunjskih pilota na nove avione. Su-

radnja s Elbitom dogovorena je u formi offset aranžmana, tako će se oko 91 posto vrijednosti ugovora vratiti rumunjskom gospodarstvu.

Prema izjavi zapovjednika rumunjskog ratnog zrakoplovstva generala Georgea Catrina, tijekom

iduće dvije godine Rumunjska će imati ukupno 12 školsko - borbenih aviona IAR-99 Soim koji će u cijelosti biti interoperabilni s NATO-om, kad je riječ o avionici i oružnim sustavima.

D. OSLOVČAN

Prvi turski Boeing 737-700 AEW&C

TIJEKOM studenoga s proizvodne trake tvrtke Boeing u Rentonu izašao je prvi, od ukupno četiri aviona koje je naručila Turska, Boeing

737-700 AEW&C. Riječ je o avionima namijenjenima za elektroničko izviđanje i nadzor, koji su naručeni u sklopu „Peace Eagle“ programa.

Prvi avion je prema ugovoru sklopljen u Sjedinjenim Američkim Državama, dok će preostala tri biti sklopljena u Ankari. Nakon ugradnje svih sustava te obavljenih probnih letova isporuka prvog aviona trebala bi se obaviti tijekom 2007., dok bi preostala tri aviona trebala biti predana turskom zrakoplovstvu tijekom 2008. godine. Vrijednost tog ugovora procjenjuje se na oko 1,5 milijardi dolara, a njome je otvorena i mogućnost za narudžbu dodatna dva Boeinga 737-700 AEW&C. Uz američke tvrtke Boeing i Northrop Grumman Electronic Systems, u predmetnom poslu angažirane su i turske tvrtke Aselsan, Havelsan, MSKAS, MIKES, i TAI.

D. OSLOVČAN

Humvee s minobacačem

Mađarskoj. Minobacač Vasilek je bio idealan za tu ulogu jer je dovoljno lagan pa se može postaviti na Humvee. Nadalje, riječ je o automatskom minobacaču teoretske brzine paljbe 120 mina u minuti. Vidi se kako je riječ o velikoj paljbenoj moći, prema Amerikancima oružje je idealno za teren kao što je Afganistan, za zaštitu konvoja, privremenih zračnih luka i

slično. Uz primjenu modernih računala za upravljanje paljbom i eventualnog umrežavanja u digitalizirani bojišnički sustav dobilo bi se iznimno opasno oružje velike mobilnosti i razorne paljbene moći.

Kombinacija Humvee+Vasilek je nazvana Scorpion te je demonstrirana u marinskoj bazi Quantico u saveznoj državi Virginiji te predstavnicima XVIII. zračnodesantnog korpusa i 82. zračnodesantne divizije u Fort Braggu, Sje-

verna Karolina. Navodno su časnici 82. divizije pokazali zanimanje za sustav pa će budućnost pokazati hoće li taj križanac zapadno-istočnih korijena nastaviti svoj razvoj. Bit će zanimljivo vidjeti, ako se razvoj nastavi, hoće li se razvijati novi minobacač jer je teško povjerovati da će nastaviti razvoj s izvornim sovjetskim dizajnom koji svoje korijene vuče iz doba Hladnog rata. Na zapadu postoji nekoliko modernih automatskih minobacača, ali su u kalibru 120 mm i vjerojatno su preteški za Humvee koji je ipak lako vozilo.

STRUČNJACI američke kopnene vojske (US Army) postavili su minobacač na stražnji dio višenamjenskog vozila HMMWV poznatijeg kao Humvee ili Hummer, kako bi dobili visokomobilni sustav za paljbenu potporu.

Radovi su obavljani u *Picatinny Arsenalu* u New Jerseyju, a uporabljjen je automatski minobacač 2B9 Vasilek kalibra 82 mm. Riječ je o minobacaču konstruiranom u bivšem Sovjetskom Savezu koji se više ne proizvodi, a Amerikanci su uporabili inačicu proizvedenu u

Američka tehnika za pakistansko zrakoplovstvo?

PAKISTANSKI dužnosnici nedavno su izrazili nadu u uspješan završetak pregovora sa Sjedinjenim Američkim Državama oko moguće realizacije nove kupnje američke zrakoplovne tehnike. Ishod tih pregovora prema nekim predviđanjima trebao bi biti poznat tijekom prve polovice iduće godine. Vrlo izglednom uspjehu pregovora svakako pomaže i činjenica kako je upravo Pakistan najvažniji saveznik NATO-a, odnosno antiterorističke koalicije.

Tako kroz *Foreign Military Sales* program Islamabad kani ponovno nakon 1983. nabaviti između 18 i 25 borbenih aviona F-16C/D, a vrijednost te kupnje procjenjuje se na oko 1,2 milijardi američkih dolara. Također, za svoju mornaricu Pakistan kani nabaviti i osam

mornaričkih aviona P-3C Orion opremljenih motorima T-56, a vrijednost te nabave mogla bi biti oko 970 milijuna američkih dolara. Uz to Pakistan je pokazao interes i za narudžbu više od dvije tisuće projektila zrak-zemlja TOW-2A, uz vrijednosti od oko osamdeset milijuna američkih dolara. Njima kani opremiti svoje borbene helikoptere AH-1 Cobra. Uz nabavu nove tehnike to je nesumnjivo vrlo važan trenutak za pakistansko ratno zrakoplovstvo jer će time nakon više

godina napokon doći u poziciju da postojeću američku zrakoplovnu tehniku, koja je nabavljena prije dvadesetak godina, obnovi i ponovno stavi u operativnu uporabu.

D. OSLOVČAN

AMX-30 B2 DT

FRANCUSKA je vojska primila prvi od 10 naručenih primjeraka tenka za razminiranje AMX-30 B2 DT koji se mogu opremiti uređajem za daljinsko upravljanje. Tenkove isporučuje francuska obrambena tvrtka Giat Industries.

Riječ je o standardnom tenku AMX-30 B2 kojem je uklonjen top kalibra 105 mm te su provedene ostale modifikacije potrebne za pretvaranje standardnog tenka u inačicu prikladnu za uklanjanje mina. Može se opremiti plužnim ili rotirajućim uređajem za uklanjanje mina. Nosi i sustav za neutralizaciju mina Giat Industries Demeter te sustav za preciznu vožnju kako bi se precizno obradilo unaprijed određeno područje.

Na prednji luk tenka je postavljen reaktivni oklop kako bi se osigurao veći stupanj zaštite od napada kumulativnim oružjem. Ugrađeni su-

Giat

stav za daljinsko upravljanje omogućava sigurno razminiranje bez opasnosti po operatore. Zapovjedna postaja smještena je u oklopni transporter Renault VAB i može upravljati s tri miničistača AMX-30 B2 DT. Upravljanje je moguće u svim vremenskim uvjetima, danju i noću. Maksimalni domet uređaja za da-

ljinsko upravljanje je 2 km. Tenk pri radu u modu daljinskog upravljanja može postići brzinu od najviše 30 km/h. Sustav za daljinsko upravljanje razvila je tvrtka Cybernetix, a omogućava audio i videonadzor te upravljanje ugrađenom opremom za uklanjanje mina.

I. SKENDEROVIĆ

Oklopni transporter Nemerah

IZRAELSKO ministarstvo obrane razmatra razvoj novog teškog oklopnog transportera nazvanog Nemerah temeljenog na podvozju tenka Merkava. Razvoj Nemeraha razmatra se kao jeftina solucija za novi teški oklopni transporter izraelske vojske, osobito u svjetlu proračunskih restrikcija. Dodatni poticaj je iskustvo iz vojnih djelovanja posljednjih godina na području Gaze kad se pokazalo kako samo teški oklopni transporteri mogu jamčiti dovoljnu razinu sigurnosti ukrcajnim vojnicima.

Iskustvo je pokazalo kako oklopni transporteri M113 nisu pogodni za takve operacije, a nakon slučaja u kojem je jedan M113 uništen PO projektilom tipa RPG te smrću 11 vojnika odlučeno je kako će se ograničiti uporaba transportera M113 u takvim i sličnim aktivnostima.

Odlučeno je da se razvije Neme-

rah kao mnogo sigurnija alternativa, a trenutno se gradi prototip na podvozju tenka Merkava Mk I koji je povučen iz operativne uporabe.

Izraelska vojska povlači iz službe tenkove M60 i Mer-

kava Mk

I i nastoji standardizirati tenkovske snage oko modernih inačica Merkave (Modeli Mk III i Mk IV). No neka izvješća govore kako se razmatra i mogućnost da se Nemerah

proizvodi na podvozju Merkave Mk IV i tako maksimalno standardizira oklopne snage.

S druge strane postavlja se pitanje financijske isplativosti jer se podvozja inačice Mk IV moraju proizvoditi dok su podvozja starije inačice Mk I dostupna besplatno jer se ti tenkovi povlače iz službe. Treba napomenuti kako izraelska vojska ima iskustva s teškim transporterom. Riječ je o transporteru Achzarit, ustvari izraelskoj modifikaciji tenka T-54/T-55 i njegova pretvaranja u oklopni transporter.

Nemerah u odnosu na Achzarit ima neke prednosti, ponajprije bolju zaštitu, više prostora za ukrcaj desant te velika stražnja vrata (zbog smještaja motora u prednji dio podvozja).

I. SKENDEROVIĆ

Norveška obrana od novih prijetnji

Goran ŽANKO

Norveške oružane snage provode zadaće u skladu s prihvaćenom strateškom vizijom obrane za "nove generacije", utemeljenoj na odgovorima novim rizicima i prijetnjama, koju provodi u bliskoj suradnji s drugima kroz kolektivnu sigurnost članica euroatlantskih asocijacija. Restrukturirajući svoj vojni instrument daje stvarni doprinos kolektivnoj sigurnosti NATO-a. Jačanjem kolektivne sigurnosti jača i svoju nacionalnu sigurnost.

Borba protiv novih prijetnji traži stalno nove prilagodbe nestabilnom stanju i neprestanoj pojavi novih ugroza. Terorizam je jedna od naj-

očitijih i sigurnosno gledano trenutčno najakutnijih prijetnji, i globalno i lokalno. Prilagodba oružanih snaga takvim prijetnjama nužnost je i za državu i za vojsku, ali i za ukupnu zajednicu.

Mornarica će nastaviti s uvođenjem novih površinskih jedinica u operativnu uporabu kako bi ojačala svoje sposobnosti u priobalnim vodama kao i u združenim višenacionalnim sastavima dalje od nacionalnih voda. Strukturu pomorske moći 2008. predstavljat će: pet novih raketnih fregata klase Nansen, šest brzih ophodnih brodova klase Skjold, 12 plovila klase Hauk (na

odlasku do 2010.), šest protuminskih plovila klase Oksoj i Alta, šest podmornica klase Ula (u uporabi do 2020.), Obalna straža s nepromijenjenim resursima, mornarički element rendžera u bojni IS-TAR, mornarički dio Domovinske garde, NoTG (jedna fregata,

jedna podmornica, jedan lovac mina, jedan skvadron MBT s brodom potpore Valkyrien, Zapovjedništvo minskih ronionca i Zapovjedništvo pomorskih rendžera), te 9 autonomnih obalnih topničkih bitnica i 6 kontroliranih minskih polja u pričuvi (gase se 2008./2010.). Dok će mirnodopska veličina ratne mornarice biti 4950 osoba u ratu će narasti na 6250. Svoje misije će provoditi kroz zadaće: nadzora i prikupljanja podataka o području odgovornosti, prikazivanja norveškog suvereniteta i autoriteta, upravljanja krizama i konfliktima na nacionalnoj i višenacionalnoj razini unutar politički zadanih okvira pod mandatom NATO-a i EU-a, održavanje sposobnosti strategijskog pomorskog transporta, održati slobodne pomorske prometnice u ratu, obraniti zemlju od pomorsko desantnih napadaja te održavati spremnost za učinkoviti odgovor u slučaju elementarnih nepogoda ili ugroza okoliša. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Globalna trgovina oružjem u 2003.

Globalna trgovina oružjem doživjela je pad 2003. za 12 % u odnosu na 2002. To je već treća godina pada zaredom. Je li riječ o dugoročnom trendu ili samo o privremenom predahu pokazat će vrijeme

Toma VLAŠIĆ

Prema izvješću Istražne službe američkog Kongresa "Conventional Arms Transfers to Developing Nations, 1996.-2003." objavljenom potkraj ljeta 2004. o prodaji konvencionalnog oružja zemljama u razvoju u razdoblju od 1996. do 2003., globalna trgovina oružjem doživljava pad već treću godinu zaredom. Je li riječ o privremenim teškoćama ili nagovještaju dugoročnog trenda pada međunarodne trgovine oružjem pokazat će vrijeme. Tržište oružja je relativno nestabilno i skokovi i padovi nisu neobični pa je za uočavanje

dugoročnog trenda potrebno više vremena. No, izvješće donosi mnoštvo kvalitetno obrađenih i prikazanih podataka koji mogu poslužiti i za sveobuhvatnije analize međunarodne trgovine oružjem i vojnom opremom.

U izvješću se iznose podaci o prodaji u američkim dolarima (USD), prema vrijednosti dolara iz 2003. Kad se u izvješću govori o zemljama u razvoju, misli se na sve države osim SAD-a, Rusije, europskih država, Kanade, Japana, Australije i Novog Zelanda.

Sadašnji podaci o globalnoj ukup-

noj prodaji, koji uključuju razvijene i zemlje u razvoju, pokazuju pad u 2003. od 12% u odnosu na 2002. U apsolutnim iznosima to je pad s 29,6 milijardi USD (2002.) na 25,6 milijardi USD (2003.). Sjedinjene Američke Države prednjače na globalnom tržištu s ukupnom prodajom od 14,5 milijardi USD što je malo više od 56 %. Godinu prije, 2002., američka je prodaja iznosila 13,6 milijardi USD. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

US Navy

Virginia i poboljšana Ohio klasa podmornica u odrazu američke globalne pomorske strategije za XXI. stoljeće

Novom američkom nuklearnom napadnom podmornicom SSN - 774 Virginia i programom rekonstrukcije nuklearnih balističkih raketnih podmornica klase Ohio američka će mornarica biti sposobna skriveno skupljati informacije i zatim brzo i odlučno djelovati u širokom dijapazonu misija kako po svjetskim oceanima tako i u litoralnim područjima

Igor SPICIJARIĆ

Kada je 2002. godine zapovjednik pomorskih operacija admiral Vern Clark predstavio viziju američke mornarice za XXI. stoljeće pod nazivom *Sea Power 21*, postavljen je cilj pomorskim snagama da se transformiraju iz sadašnjeg stanja u kojem se nalaze u novo koje će moći odgovoriti budućim zahtjevima. Kao i ostatak US Navy i podmorničarske snage su odgovorile na taj zahtjev. Najnovija jedinica u podmorničarskoj floti SAD-a - nuklearna napadna podmornica SSN-774 Vir-

ginia i prepravljena nuklearna balistička podmornica SSBN -726 Ohio podupiru nacionalne potrebe za fleksibilnim, odgovarajućim i stalno spremnim snagama.

Klasa Virginia

U vrijeme pada Berlinskog zida SAD su gradile najzahtjevnije i najdjelotvornije podmornice na svijetu. Klasa Seawolf (SSN-21) predstavljala je posljednjeg klasičnog lovca podmornica (napadna podmornica) otvorenog oceana. Cijena te podmornice nevjerojatnih mogućnosti bila je previsoka i mornarica je morala priznati da narudžba daljnjih 30 podmornica te klase nije u nacionalnom interesu. Umjesto tog programa mornarica je odlučila da se konstruira potpuno nova podmornica drukčijeg dizajna koja će imati izvrsne taktičke performace kako u plavim oceanskim dubinama tako i u relativno plitkim litoralnim vodama. ■

Ceremonija primopredaje podmornice Virginia

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnici.hr

Nuklearna krstarica Truxtun

Nakon dobrih iskustava s krstaricama Long Beach i Bainbridge američka ratna mornarica je zaključila da su krstarice na nuklearni pogon doduše vrlo korisne, ali i preskupe da bi se isplatila njihova gradnja. Političari su imali drukčije mišljenje

Tomislav JANJIĆ

Gradnja nuklearne krstarice Truxtun prvobitno je planirana unutar projekta gradnje krstarica s klasičnim pogonom klase Belknap. Na taj je način američka ratna mornarica za manje novca htjela dobiti više krstarica čija uporabna vrijednost, po njihovom mišljenju, nije bila znatno niža od preskupih krstarica na nuklearni pogon. Političari su pak smatrali da američka mornarica mora iskoristiti

sve prednosti svoje tehnološke superiornosti, što je uključivalo i gradnju nuklearnih nosača zrakoplova i krstarica koje su ih trebale pratiti. Kompromisno rješenje bilo je da će ratna mornarica dobiti devet krstarica klase Belknap, a političari još jednu "nukleranu" krstaricu koja je mogla diljem svijeta pokazivati američku tehnološku superiornost. Tako je u fiskalnoj godini 1962. osiguran novac za gradnju krstarice Truxtun.

Projekt

Kako bi se što više smanjili troškovi projektiranja i gradnje krstarice Truxtun odlučeno je da se ona temelji na projektnoj dokumentaciji krstarica klase Belknap. Iako je to teoretski bilo prihvatljivo, u praksi se pokazalo da to neće biti do kraja izvedivo.

Prva velika promjena u projektima trebala se napraviti u smještaju pogonskog postrojenja. Krstarice klase Belknap imale su parni pogon uz pomoć parnih kotlova i parnih turbina. Kod Truxtuna je na mjesto parnih kotlova trebalo smjestiti dva nuklearna reaktora, koje je trebalo, iz sigurnosnih razloga, i dodatno zaštititi (oklopiti). Uz to kod krstarica klase Belknap dimnjaci su iskorišteni i kao brodski jarboli na koje su postavili antene radarskih i komunikacijskih sustava. Truxtun nije trebao dimnjake te je dobio dva velika rešetkasta jarbola. Projektanti su iskoristili priliku da na temelju iskustava s prvoporinutih krstarica klase Belknap dorade trup, te su, između ostalog, produžili pramac za 5,3 metra. Zbog svih tih promjena standardna istisnina krstarice Truxtun bila je 1630 tona veća od krstarica klase Belknap. ■

Ustanak Mau Mau 1952.

Do ustanka plemena Kikuyu protiv britanske vlasti u istočnoafričkoj koloniji Keniji dolazi zbog nezadovoljstva političkim položajem, a prvi incidenti dogodili su se 1951. godine, da bi godinu dana kasnije eksplodirali u oružani ustanak. U listopadu 1952. proglašeno je izvanredno stanje te su diljem Kenije razmještene britanske vojne trupe, a pobuna je ugušena nakon sedam godina, uz cijenu od pet tisuća poginulih Afrikanaca i stotinjak Europljana

■ Gušenje pobune u britanskoj istočnoafričkoj koloniji predstavljalo je veliki napor za London

Hrvoje BARBERIĆ

Britanska istočnoafrička kolonija Kenija u razdoblju nakon II. svjetskog rata pokazala se jednom od najproblematičnijih točaka nestajućeg britanskog carstva. Kenija je početkom pedesetih godina dvadesetog stoljeća imala oko 5,6 milijuna stanovnika, a od toga četrdeset tisuća su činili europski doseljenici, stotinjak tisuća stanovnika Kenije bili su podrijetlom Indijci, dok su ostalih pet i pol milijuna Kenijaca bili crni Afrikanci. Europljani su posjedovali najveće dijelove obradivih poljoprivrednih površina u zemlji, a Indijci su popunili kolonijalnu administraciju i nadzirali trgovinu na malo.

Doseljavanje Europljana u Keniju počinje nakon II. svjetskog rata kada oni, zahvaljujući povlaštenom položaju, dolaze u posjed najkvalitetnije obradive zemlje, zbog čega je najbogatiji dio Kenije među crnim Kenijcima postao poznat kao "Bijela visoravan". Nezadovoljstvo raspodjelom zemlje i političkim položajem među crnim Afrikancima potkraj četrdesetih godina dvadesetog stoljeća rezultirao je stvaranjem pokreta Mau Mau. Organizacija pokreta temeljila se na tradicionalnim ritualima naroda Kikuyu, koji su uključivali i morbidne običaje kao krvne zakletve te ritualno žrtvovanje životinja, a britanska propaganda pripisivala im je i kani-balizam. Iako su se ambiciozno proglasili Vojskom za oslobođenjem

Iako je ustanak Mau Mau s vojnog stajalište bio potpuni neuspjeh, označio je početak kraja britanske kolonijalne vladavine u crnoj Africi

zemlje, vojna organizacija i opremljenost gerilaca Mau Mau bila je daleko od suvremene vojske. Većina ustanika nosila je duge brade i bila odjevena u tunike, naoružana uglavnom mačetama i oružjem kućne izrade koje se često okretalo protiv onoga tko se njime koristio. Ustanci su bili organizirani u skupine od stotinjak boraca, a utočišta su im bila u šumama planinskih područja.

Početak ustanka

Prvi incidenti izbili su paljenjem farmi britanskih naseljenika, a u jesen 1952. godine ubijeni su prvi Afrikanci zaposleni na bjelačkim farmama. U listopadu se ustanak proširio na veći dio zemlje, a zaredala su i ubojstva plemenskih poglavara koji surađuju s Britancima. Afrikanci optuženi za suradnju s

Britancima često su bili izloženi torturi i ubojstvima, uključujući i izživljavanja na leševima. Suočen s naraslim nasiljem, britanski kolonijalni guverner Kenije Lyttleton proglasio je 20. listopada 1952. izvanredno stanje. Britanska je vojska zračnim putem hitno poslala iz Velike Britanije jednu bojnu te dopremila nekoliko manjih vojnih postrojbi iz susjedne Ugande i Tanganjike, a radi demonstracije britanske vojne moći pred luku Mombasa uplovila je britanska krstarica Kenya. Ukupno je tijekom ustanka u Keniji bilo

■ Osamdeset tisuća osumnjičenih za suradnju s pokretom Mau Mau bilo je zatočeno u logorima

stacionirano 55 tisuća britanskih vojnika. Angažman u Keniji predstavljao je dodatan napor za britansku vojsku koja je u to vrijeme sudjelovala i u Korejskom ratu te protugerilskom ratu u Malaji.

Raspoređivanje jakih britanskih snaga diljem Kenije omogućilo je početak opsežne kampanje koja je urodila prvim hvatanjima gerilaca, a

potom do kraja godine i suđenjima koja su završena smrtnim kaznama. Britanska kolonijalna vlast za osobu koja stoji u pozadini ustanka proglasila je lidera kenijske Afričke unije i borca za afričku nezavisnost Jomu Kenyattu, koji je uhapšen i osuđen na sedmogodišnju zatvorsku kaznu. U siječnju 1953. godine ubijena je bijela obitelj, nakon čega se europski doseljenici počinju masovno naoružavati te otpuštati crne radnike sa svojih farmi. U ožujku iste godine Mau Mau ustanici ubili su stotinjak civila iz vlastitog naroda koji su se odbili pridružiti pokretu.

iskoristili u propagandne svrhe i nagovaranje ostatka gerilaca na predaju oružja. U proljeće iste godine britanske su snage izvele operaciju Anvil, koja je imala za cilj likvidaciju čelija i simpatizera Mau Mau u glavnom kenijskom gradu Nairobiju. U akciji je uhapšeno više od sedamnaest tisuća ljudi, od kojih mnogi bez povoda, a britanske snage počinile su brojna kršenja ljudskih prava i slale ljude u kampove. Početkom 1955. godine britanske snage sigurnosti izvele su novu ofenzivu pod nazivom Operacija Čekić u kojoj je Mau Mau protjeran

Cijena kolonijalnog angažmana u Keniji postupno je postala previsoka za raspadajuće britansko carstvo, zbog čega je Keniji zajedno s velikim dijelom afričkog kontinenta 1963. godine priznata nezavisnost, a posljednji preostali gerilci Mau Mau položili su oružje novoj kenijskoj vlasti

■ Skupina gerilaca Mau Mau

Zločini ustanika na drugoj su strani bili praćeni masovnim egzekucijama te zlodjelima britanskih snaga i probritanskih milicija. Naime, Britanci su među Kikuyima organizirali paravojnu formaciju, tzv. Domo-vinsku gardu, koja je zajedno s britanskim snagama sigurnosti sudjelovala u borbama protiv gerilaca a njezini su se pripadnici u nekoliko navrata uspješno infiltrirali u redove pokreta Mau Mau.

Godine 1953. britanske su snage izvele opsežnu operaciju likvidacije ustanika na području šume Aberdare te je zahvaljujući toj akciji i sličnim operacijama utjecaj pokreta Mau Mau do kraja te godine znatno opao. Padu popularnosti Mau Mau među crnim stanovništvom Kenije svakako su pridonijeli i brojni zločini nad vlastitim narodom. Početkom 1954. godine Britanci su uhvatili jednog od vođa pokreta, Waruhii Itotea kojega su kasnije

s područja planina Aberdare i Mount Kenya, a britanske snage ponovno su optužene za teška kršenja humanitarnog prava i mučenja ratnih zarobljenika.

U proljeće 1955. počinje novi krug pregovora s pobunjenicima koji su u svibnju okončani neuspjehom, a nakon toga je uslijedila posljednja britanska ofenziva na planini Aberdare koja je u potpunosti uništila kenijske gerilce. Posljednji udarac pokretu Mau Mau zadan je u listopadu 1955. hvatanjem Dedan Kimathija, posljednjeg lidera Mau Mau koji je kasnije osuđen na smrt. Idućih godina pokret Mau Mau vegetirao je u malim skupinama boraca te je konačno u prosincu 1960. ukinuto izvanredno stanje.

Kenijska nezavisnost

U ustanku pokreta Mau Mau poginulo je oko pet tisuća crnih Afrikanaca, dok se neke procjene ubij-

nih penju i na dvanaest tisuća žrtava. Osim u akcijama britanskih snaga sigurnosti velike žrtve odnijele su i borbe među različitim ustaničkim frakcijama, a oko dvije tisuće crnih Kenijaca poginulo je boreći se na britanskoj strani. U ustanku je ubijeno i stotinjak Europljana te britanskih vojnika, a tijekom ustanka osamdeset tisuća kenijskih civila zatvoreno je u logore.

Britanska vlada je nakon gušenja ustanka Mau Mau shvatila da će dugoročno moći osigurati vladavinu u Keniji samo uz pomoć velikih vojnih snaga, trajno stacioniranih u regiji. Cijena kolonijalnog angažmana u Keniji postupno je postala previsoka za raspadajuće britansko carstvo, zbog čega je Keniji zajedno s velikim dijelom afričkog kontinenta 1963. godine priznata nezavisnost, a posljednji preostali gerilci Mau Mau položili su oružje novoj kenijskoj vlasti. Iako je ustanak Mau Mau s vojne točke gledišta predstavljao potpuni neuspjeh, označio je početak kraja kolonijalne vladavine u supsaharskoj Africi i britanskog kolonijalnog carstva u cjelini. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Božićni koncert Orkestra Hrvatske vojske

U povodu nadolazećih blagdana Ministarstvo obrane RH organizira tradicionalni **BOŽIĆNI KONCERT**, koji će se održati u **Koncertnoj dvorani "Vatroslav Lisinski" 22. prosinca u 19,30 sati.**

Uz **Orkestar Hrvatske vojske**, kojim će ravnati **Miljenko Prohaska**, nastupit će solisti **Divas** i **New Swing Quartet** te gosti **Mariachi Los Caballeros**.

Prodaja ulaznica na blagajni KD "Vatroslav Lisinski", tel. 6121-167 i 6121-168, radnim danom od 9 do 20 sati. Cijena ulaznica je 50 i 70 kn, a skupni posjeti (više od 15 ulaznica) te učenici, studenti i umirovljenici imaju 20 posto popusta.

Kazališna predstava za djecu u Domu HV-a

Služba za odnose s javnošću i informiranje organizira u Domu HV-a "Zvonimir" **prigodnu predstavu** za djecu djelatnika Ministarstva obrane i oružanih snaga RH. Predstava pod nazivom **VESELI BOŽIĆ** izvedbi Kazališne grupe Smjehotiči održat će se **18. prosinca s početkom u 18 sati.**

Predstava u trajanju od 40 minuta na humorističan način govori o željama djece da iznenade Svetog Nikolu i Djeda Božićnjaka svojim programom, a sastoji se od pjesama, glume i igrokaza te uključuje u svoj program i nazočnu djecu.

Besplatne ulaznice mogu se rezervirati i podići od 13. studenoga, od 10 do 12 sati, u Odjelu za kulturno-društvene djelatnosti, Stančićeva 4/I (soba 109), tel./fax: 68-935.

BIBLIOTEKA

Ratko Dragović - Klek: "Nikad spominjani (knjiga šesta), Luka Zeba - Bosanac - svjedočanstvo iz Domovinskog rata", Nova knjiga Rast, Zagreb, 2003.

Nakon svjedočanstava iz Domovinskog rata o kojima je pisao u prve četiri knjige, Ratko Dragović - Klek odlučio je pisati i o anonimnim suborcima te prenijeti čitateljima i budućim naraštajima njihova autentična svjedočanstva s bojišta, a ova je knjiga prva u tom nizu.

Luka Zeba - Bosanac bio je Klekov suborac u 1. A brigadi ZNG-a *Tigrovi* na samom početku Domovinskog rata 1991. godine, a kao hrvatski branitelj borio se na raznim bojištima - od Hrvatske Kostajnice te iločkog, novaljskog i dubrovačkog bojišta, preko operacije Maslenica, pa do karlovačkog bojišta i operacije Zima '94.

Na tim je bojištima doživio brojne strahote, koje su zajedno s njim proživljavali i njegovi suborci te hrvatski građani u tim krajevima. Upoznao je mnogo ljudi i stekao mnogo prijatelja, mnogi su poginuli ili ranjeni, kao i on sam. Njegova ispovijest govori o samoniklim hrvatskim ratnicima, svjedoči o junaštvu, ratnim uspjesima i neuspjesima te patnjama i stradanjima njega i njegovih suboraca.

Nikolina PETAN

18. prosinca 1958. Prvi komunikacijski satelit

Komunikacijski ili telekomunikacijski sateliti omogućuju prijenos informacija između udaljenih točaka na Zemlji, a za uspješno prenošenje informacije moraju se preko jakih odašiljača emitirati u obliku radiosignala prema satelitu koji se nalazi u Zemljinj orbiti. Taj satelit reflektira ili usmjerava primljeni signal u smjeru prijmnika, koji može biti tisućama kilometara udaljen od pošiljatelja. Prvi eksperimentalni komunikacijski satelit, nazvan projekt "Score", lansirale su SAD 18. prosinca 1958., no bilo je potrebno još nekoliko godina kako bi komunikacijski sateliti postali upotrebljivi. Godine 1960. lansirana je "Echo 1", plastični balon aluminijske konstrukcije, dijametra 30 metara. "Echo 1" bio je predstavnik prve generacije tzv. pasivnog prijenosa - radiosignali su se odbijali od balona u svim smjerovima pa ih je bilo moguće primiti diljem svijeta. No, za taj način prijenosa bili su potrebni vrlo jaki odašiljači i goleme antene na Zemlji jer je "neusmjereni" signal bio slab. Danas se u orbiti nalaze stotine komunikacijskih satelita, a na sebi imaju solarne ćelije, kojima osiguravaju snagu za prijam i slanje signala.

23. prosinca 1954. Prva transplantacija ljudskog organa

Prva uspješna transplantacija organa obavljena je 23. prosinca 1954. u Bostonu, a obavio ju je tim stručnjaka, koji su predvodili Peter Bent i Joseph Murray. Obavljena je transplantacija bubrega, pri kojoj je jednojajčani blizanac poklonio svoj zdravi bubreg bolesnom bratu. Kirurg Joseph Murray do tada je obavio više od stotinu transplantacija bubrega na psima, no kod ljudi je problem odbacivanja stranog tijela bio izuzetno velik. Ipak, transplantacija je izvedena uspješno, a pacijent koji je primio novi bubreg živio je osam godina nakon operacije. Bubrezi su najčešći organi koji se transplantiraju, a čak 96 posto pacijenata koji su primili novi bubreg proživi godinu dana nakon operacije, dok su neki od njih proživjeli čak i 25 godina s novim bubregom. Ljudskom organizmu je potpuno dovoljan jedan bubreg za život, stoga se donator najčešće traži u bolesnikovoj obitelji zbog manje mogućnosti odbacivanja stranog organa.

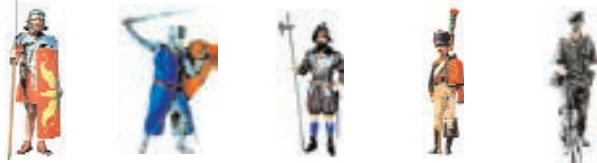
leonriz@net.hr

SLOVO DUHOVNOSTI

Nedjelja, 19. prosinca

Četvrta nedjelja Došašća nedjelja je radosti jer je Božić zapravo pred nama. Zašto je Božić svetkovina radosti? Promatrajući malog Isusa u jaslicama, jesmo li se ikada zapitali što se to uistinu dogodilo? Tko je taj Djetić, koji se smiješi, plače, spava, kojega Marija doji, tepa mu i pjeva? Pravi čovjek, ali i pravi Bog! "Riječ je tijelom postala i prebivala među nama", objavljuje, u Božje ime, sv. Ivan apostol. Kod njegova su rođenja anđeli pjevali: "Slava Bogu na visini i na zemlji mir ljudima koje ljubi!" Eto razloga zašto je Riječ, druga božanska osoba, tijelom postala. Jer nas Bog ljubi: "Tako je Bog ljubio ovaj svijet da je dao svoga jedinorođenog Sina da ne propadne ni jedan koji u nj vjeruje, već da ima život vječni." Doista, nečuveno! Nezamislivo i neshvatljivo! Sin Božji, po kojemu je i u kojemu sve stvoreno, sam Bog, o čijoj jedinjoj misli, jednom jedinomu trenutku volje ovisi opstojnost svemira, dolazi u ovaj kutić gdje mi prolazni ljudi boravimo, dolazi u poniznosti, kao dijete, da nas spasi i da se za nas, za naše pomirenje s nebeskim Ocem, s vremenom, žrtvuje na drvu križa. Treba li nam veći razlog za radost?

Željko STIPANOVIĆ

Mameluci

U svezi s **mamelucima**, **Napoleonu** se pripisuje i ova rečenica: "Ne mogu ni zamisliti što bih sve postigao uz pomoć samo šačice ovakvih ratnika". Izjavio je to prije negoli su oni u velikom broju postali dijelom njegove carske garde.

Vjeruje se da mamelučka povijest počinje u **XII. stoljeću** kad je famozni **Saladin**, slijedeći tradiciju orijentalnih tirana, stvorio tjelesnu gardu koja je odana bila jedino i isključivo njemu. Bila je riječ o mladićima, bolje rečeno djeci kupljenoj ponajviše u **Gruziji**: baš kao i janjičari u **Carigradu**, bili su uvježbavani i usavršavani u svim borilačkim i vojnim vještinama, da bi se napokon našli u sedlima na ponajboljim arapskim punokrvnim konjima. Činili su elitne postrojbe svake armije, i s vremenom su se razvili u pravu vojničku kastu podijeljenu na dvadeset i četiri dijela - sandžaka. Pokoravali su se samo svojim zapovjednicima - begovima, dok su se njihovi podređeni nazivali mamelucima, što na arapskom znači bijelo roblje.

Nakon glasovite "Bitke kod piramida" mnogi se mameluk pridružio Napoleonovoj vojsci. Kao vrsni ratnici bili su uključeni u postrojbe tzv. **konzularne garde**, a godine **1804.** kao posebna postrojba pod nazivom **mamelučki konjički eskadron**, bili su uvršteni u pukovniju konjičkih strijelaca u sklopu carske garde. Odore koje su nosili bile su slične odorama koje su na sebi imali pripadnici otomanskih vojnih postrojbi: bile su svijetlih i vrlo raznolikih boja. Istini za volju valja reći da njihove odore nikad ni nisu bile strogo definirane. Ponajčešće su uključivale i tursko pokrivalo za glavu zvano *cahouk* koje je bilo obavijeno šalom od muslina, a na vrhu je bilo prikvačeno kakvo pero. Neizbježna je bila i duga tunika zvana *beniche* na koju se nabacivao prsluk bez rukava *yalek*. Široke, dimijama nalik hlače zvale su se *charoual* a u struku su bile pričvršćene uz pomoć izrazito širokog pojasa, dok su na nogama bile čizmice od mekane kože s arapskim ostrugama.

Raznoliko je bilo i naoružanje: turska sablja, pištolji, bodeži, buzdovani i bojne sjekire. Što se opreme na konju tiče, sedla su bila urešena u orijentalnom stilu. Baš kao i njihova braća po oružju, konjanici carske garde, iskazali su se u bitkama kod **Austerlitz**, **Pultuska** i **Wagrama**, a osobito u pohodu na **Španjolsku**.

Jurica MILETIĆ

www.airforce.mil.nz

Vrlo jednostavno, a izražajno, bilo bi u najkraćim crtama objašnjenje službene stranice **ratnog zrakoplovstva Novog Zelanda**. Riječ je o siteu koji brojnošću informacija i njihovom kvalitetom nad-

mašuje prvi dojam koji posjetitelj stječe kad otvori **Home page** (www.airforce.mil.nz).

Glavni izbornik nalazi se na vrhu stranice, a ispod svakog izbora nalazi se niz linkova s podstranicama kvalitetnog sadržaja. Posebno preporučujemo izbornik **Latest info** (drugi u nizu) ispod kojeg postoji i arhiva novosti, fotogalerija sa slikama u srednjoj rezoluciji, te čak i galerija s filmovima.

Zanima li posjetitelja ponešto o ustroju i postrojbama, pa i tehnici ratnog zrakoplovstva Novog Zelanda, tad je dovoljno mišem doći do izbornika **About us** i otvorit će se linkovi sa željenim podstranicama.

Jedina od malobrojnih zamjerki siteu je prerijetki update, te možda (pre)mala rezolucija slika. No, unatoč svemu riječ je o kvalitetnim i informativnom siteu koji svakako treba pogledati.

Ivan BELINEC

KVIZ

1. Prvo računalo zvalo se:

- A Abacus
- B Sporticus
- C Computus

2. Kompjutorske aplikacije dijele zajednički termin:

- A software
- B hardware
- C compware

3. Osnivač i vlasnik najveće svjetske računalne tvrtke Microsoft je:

- A Hank B. Marvin
- B Mark Cuban
- C Bill Gates

4. Najopsežniji svjetski Internet pretraživač je:

- A AltaVista
- B Google
- C Yahoo!

5. Ime najpopularnije junakinje računalnih igara glasi:

- A Mary Shelley
- B Lara Croft
- C Red Sonya

HRVATSKI VOJNIK

www.hrvatski-vojn timer.hr